

M.T.I.

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

budapest, 1983. december 21.

bel

s z e r d a

sb0001 4 150 mtib1001

bővül a hűtőgéphálózat, árkijelzős mérlegek - a kereskedelem
technikai fejlődése /1. rész/

1983. december 21. - a korszerű kereskedelem megköveteli a
megfelelő technikai eszközök - mérleg, hűtőpult, pénztárgép -
alkalmazását, s ennek a vállalatok - központi támogatás segítségével
is - igyekeznek eleget tenni.

az élelmiszer-kereskedelemben az elmúlt öt év alatt 31 ezerrel
nőtt a bolti hűtőgépek száma, ma már több mint 140 ezret használnak.
a belkereskedelmi minisztérium anyagilag is támogatja a hűtőhálózat
bővítését. ennek ellenére vannak még hiányok, s az országos műszaki
fejlesztési bizottság felmérése szerint az ezredfordulóra -
figyelembe véve a mélyhűtött és előhűtött termékek forgalmának
növekedését - a kereskedelmi hálózatban mintegy 240 ezer
hűtőalkalmatosságra lesz szükség. a kereskedelem hűtőgépeit részben
hazai gyártásból, részben az ndk-ból és a szovjetunióból szerzi be.

a kereskedelem ősi jelképe a mérleg, ma mintegy 10 ezret
használnak, főként az élelmiszerüzletekben. a legtöbbje hagyományos,
ugynevezett billenősúlyos. a csemegeüzletekben, a primőrök
árusításánál - ott, ahol különösen fontos a pontosság - mind több
helyen használják az árszorzos, árkijelzős mérlegeket. minőségi
fejlődést jelentenek a kereskedelemben; egyrészt megkönnyítik az
eladók dolgát, másrészt a vevő is biztos lehet benne, hogy pontosan
állapították meg a fizetendő összeget. ezekből a mérlegekből az
utóbbi néhány évben mintegy 50 ezret vásároltak, noha ára tizszerese

a hagyományosnak. a vállalatoknak gondot okoz, hogy a nagy értékű mérlegeket állóeszközként kell nyilvántartaniuk, ezért - a rendelkezések szerint - csak a fejlesztési alapból vásárolhatók meg. a korszerű mérlegeket főként az új üzletekben helyezik el.

a pénztárgépek száma 5 ezerrel nőtt az elmúlt öt évben, ma körülbelül 28 ezret tartanak számon. többségük hagyományos, ugynevezett nyugtanyomós gép, amelyet a legtöbb vásárló ismer. a korszerűbb gépek többféle gyűjtőműveletre is képesek; a vállalat például képet kaphat a forgalom napi alakulásáról. a legkorszerűbbek az elektronikus pénztárgépek, jelenleg 850 van belőlük. elektronikai többlettudásukat a vállalatok egyelőre még nem képesek kellőképpen hasznosítani, erre csak a teljes elektronizálás megvalósulása után lesz lehetőségük. /folyt. köv./

mg/mi/sa jf ie
00.10 211283 2330

--

sb0002 4 150 mtib1002

bővül a hűtőgéphálózat ... /2. rész/

különösen az élelmiszer-kereskedelemben és a vendéglátásban segítik a dolgozók munkáját az utóbbi években egyre nagyobb számban elterjedt felvágott-szeletelő, kenyérvágó és más hasonló gépek. ezek ma már szinte mindenütt megtalálhatók, ahol szükség van rájuk.

a kereskedelem és a vendéglátás gépeinek javítása évekig sok gondot jelentett, ma már azonban ezen a téren is tapasztalható javulás. budapesten a bejelentéstől számított 24 órán belül megnézik, s ha alkatrészhiány nem gátolja, meg is javítják a kereskedelem és a vendéglátóipar elromlott gépeit. vidéken is viszonylag gyorsan elvégzik a javítást a szervizek, ha a vállalatok általánydíjas szerződést kötöttek velük. /mti/

mg/mi/sa jf ie
00.10 211283 0753

--

sb0003 4 150 mtib1003

Leányvállalat lesz a dunai vasmű budapesti gyáregysége

1983. december 21. - a dunai vasmű 1984. január 1-től önálló kisvállalatként működő leányvállalattá kívánja átszervezni budapesti gyáregységét, a lőrinci hengerművet. a kohászati kombináttól meglehetősen elkülönült, a fővárosban dolgozó egység - amely korábban önálló vállalat volt - évente 160-170 ezer tonna durvalemezt gyárt, termelési értéke kétmilliárd forint körül van.

a dunai vasmű az átszervezéstől azt várja, hogy a lőrinci hengermű önállósodásával gyorsabban tud majd igazodni a piaci igényekhez, egyszerűsödik irányítása, növekszik az üzem közvetlen érdekelttsége. nem utolsósorban a kisvállalati formától - a termelési érdek és az egyéni érdekelttség nagyobb összhangjának megteremtésétől - remélik, hogy megoldja a krónikus munkaerőhiányt; a jelenlegi létszám ugyanis ötszázhusz körül van a szükséges hatszáz helyett.

/mti/
sas/fné/kö az ie
00.11 211283 0928

--

sb0004 4 150 mtib1004

műanyag Lámpatestek exportra

1983. december 21. - eddig még nem exportált terméknek, a speciális műanyagból készülő belsőtéri lámpatesteknek szerzett külföldön piacot, mégpedig hosszabb távra, a transelektro külkereskedelmi vállalat. a napokban öt évre szóló szerződést írtak alá az nszk-beli vonhoff cég képviselőivel, s eszerint már 1984-ben 1,2 millió márka értékben szállítanak partnerüknek a villamosszigetelő- és műanyaggyár termékéből. a megállapodás alapján lehetőség nyílik arra is, hogy a következő években megkötés szerződjön e korszerű lámpatestek nszk-beli exportja.

ezeket a lámpatesteket üvegszállal erősített műanyagból készítik, így tartósak, nem rozsdásodnak. a gyártó cég párás, poros csarnokok, helyiségek megvilágítására is ajánlja termékét. /mti/

sz/kö sl ie
00.11 211283 0799

--

sb0005 4 150 mtib1005

ujabb szépségápoló szerek a biogalból

1983. december 21. - a tervezettnél több szépitőszert - helia-d krémet - küldtek az üzletkebe a karácsonyi ünnepekre a debreceni biogal gyógyszergyár kozmetikai részlegéből, s a jövőre ígért termékek közül is néhányat forgalomba hoztak az év végén.

az esztendő közepén a zárókupak hiánya miatt az üzemszben egy ideig állt a termelés, s amikor ismét hozzákezdtek a munkához, vállalták: az idén 900 ezer tégely helia-d krémet hoznak forgalomba; ezt december elejére teljesítették, s már közelednek az egymillióhoz.

a helia-d család újabb tagjait, az arctejet, valamint a test- és kézápolót is utnak indították debrecenből. miután most már a gyártás folyamatos, a biogal kozmetikai részlegében azt tervezik, hogy jövőre a különböző helia-krémekből 1 millió 200 ezer tégellyel gyártanak.

biztató laboratóriumi kísérletek folynak újabb szerekkel is, s a szakemberek szerint ezek közül egy-kettő már 1984-ben kapható lesz. várhatóan jövőre forgalomba kerül az őszülés elleni készítményük, valamint a tokaji aszuderm nevű bőrregeneráló kozmetikum néhány változata. /mti/
szü/éva/sa az ie
00.12 211283 1153

--

sb0006 4 130 mtib1006

zuglói könyvtárak

1983. december 21. - a jövő év első napjától a xiv. kerületben is létrehozzák a tanácsai közművelődési könyvtárak új működési formáját, az ugynevezett főkönyvtári rendszert. az eddig önállóan működő kerületi könyvtárak fiókkönyvtárként kapcsolódnak majd a fővárosi szabó ervin könyvtár egyik részlegéhez.

a változásra nagy szükség van - állapította meg a közelmúltban a zuglói tanács végrehajtó bizottsága -, a kerület fejlődésével ugyanis a könyvtári ellátás nem tartott lépést, a tanácsai könyvtárak számában és munkakörülményeiben másfél évtizede nincs előrelépés, sőt: visszaesés tapasztalható. az új lakótelepeken is sok a „fehér folt”, az ellátatlan terület. számítások szerint a jelenlegi könyvtári alapterület - 570 négyzetméter - tizszeresére lenne

szükség ahhoz, hogy a kívánt szintet elérhessék. tavaly a négy tanácsai könyvtárban mintegy 120 ezer kötet sorakozott a polcokon, összetételük megfelelt a követelményeknek, minden olvasóréteg megtalálhatta a kedvére való könyvet. a kölcsönzők száma mégis csökkent, ezt főleg az olvasótermek hiányának tulajdonítják a tanácsiak. nincsenek új szolgáltatások sem, pedig szükség lenne például különálló zenei részlegek kialakítására is.

kedvezőbb a helyzet a gyermekkönyvtáraknál. azok eredményes együttműködést alakítottak ki a vonzaskörzetükhöz tartozó általános iskolákkal. rendszeresen fogadnak iskolai csoportokat, könyvtári órákat, könyvhasználati fejtörőket, mesedélutánokat, irodalmi előadásokat tartanak részükre.

szinvalas az iskolai könyvtárak munkája is, különösen azoké, amelyek akkorák, hogy egy-egy tanulócsoporthoz is fogadhatnak könyvtári órákra. a városrész iskoláiban öt év alatt 60 ezer kötetrel gyarapodott az állomány. /mti/
ri/ka/sa ag ie
00.13 211283 1765

--

sb0007 4 160 mtib1007

czóbel album

1983. december 21. - karácsonyig több reprezentatív album és művészeti kötet hagyja még el a corvina kiadó műhelyét. a nagy magyar festőket bemutató albumok újabb darabja frank jános czóbel béla munkásságát bemutató könyve a napokban került az üzletkebe. a kötet a festő születésének 100. évfordulóját köszönti a kiadó. az album az életmű legszebb darabjait mutatja be, köztük nyugati magángyűjteményekben őrzött, a hazai közönség előtt alig ismert műveket.

a Lyka károly életműsorozat két új kötetrel gyarapodik. az egyik „szobrászatunk a századfordulón”, a másik „festészeti életünk a millemiumtól az első világháborúig”, címmel kerül az üzletkebe.

már a könyvesboltokban van boglár Lajos-kovács tamás: „indián művészet mexikótól peruiig”, című albuma. az utóbbi időben hazánkban is megélné az érdeklődés az amerikai kontinens kolombusz előtti archaikus és ugynevezett magas-kulturái iránt. boglár Lajos néprajzkutató és kovács tamás fotóművész közös kötete részletesen ismerteti a legfontosabb mezo-amerikai kulturák történetét, korszakolását, a művészeti munkák háttérét alkotó gazdasági, társadalmi tevékenységeket, a vallási képzeteket és szokásokat.

a napokban kerül az üzletekbe menyhárt László szász endre albuma. a könyv nem szokványos életrajz: a festő bizarr epizódokkal és fantasztikus történetekkel fűszerezve meséli el életét. a kötetet 71 színes és 6 fekete-fehér reprodukció, 23 grafika illusztrálja, bemutatva szász endre legkiválóbb munkáit.

a szépművészeti muzeum és az esztergomi keresztény muzeum anyagából válogat mrávik László „felső-itáliai quattrocento festmények”, címmel. a gyűjtemény jó áttekintést nyújt a xv. századi itáliai művészet különböző irányzatairól. /mti/

i km/sa az ie
00.13 211283 1773

-.-

sb0008 4 170 mtib1008

karácsony-köszöntők kétegyházán

1983. december 21. - régi karácsonyi szokást ujítanak föl az idén a kétegyházi román fiatalok: a kuhigyegye /magyarul „hegedüvel”,/ nevű karácsony-köszöntő hagyományt föléllesztve a fiatalok házról házra járva egy szál hegedű kíséretében táncol, dallal, mondókéval köszöntik az ünnepet. a hegedüvel járó kétegyházi fiatalok - a művelődési ház husz táncosa - 24-én este korán indulnak, hogy reggelig minél több helyen jelenthessék meg a jó hírt, karácsony eljövételét, a vallásos hagyomány szerint a kis jézus születését. a fiatalok népviseletbe fognak öltözni, a „biró”, lesz szószólójuk, s ahány házba hívják őket, annyiba térnek be. a jutalmuk hagyományosan kalács és bor.

tavaly a turkajárást ujították föl a kétegyháziak; a turka- és kuhigyegye-járás is a román karácsony-köszöntő kolindálás egyik változata. a turkajárás főszereplője egy ember nagysága, s embermozgatta juhfejű, nagyhangu báb /a turka/.

esztendeje, amikor hosszú idő után újra járt a faluban a turka - felújítója a művelődési ház hagyományörző csoportja -, sokan rossz néven vették, hogy őket nem keresték fel. most, hogy az idősök mellett a fiatalok csapata is járja majd a falut, ezekre a portákra is eljutnak majd a kolindálók. /mti/

sam/ke/sa az ie
00.14 211283 1285

-.-

sb0009 4 170 mtib1009

megzavart természet

1983. december 21. - a mecsek vidékén immár egy hete tartó szokatlanul enyhe időjárás megzavarta a növény- és állatvilág természetes rendjét. a napsütéssel váltakozó langyos esők és a tiz fokig vagy afölé emelkedő hőmérséklet inkább októberre vagy márciusra emlékeztet, mintsem a tél derekára. ennek hatására egyes növények és állatok felébredtek téli álmukból, s úgy viselkednek, mintha már a tavasz közeledne. a mecsek védett fekvésű völgyeiben kinyílt a hegyvidék jellegzetes vadvirága: a zöld szirmu illatos hunyor. barkásodnak a mogyoróbokrok, a fák kérgén friss moha jelent meg és az erdei tisztásokon kiserkent a fű. a pécsi székesegyház tornyaiban megszakították téli álmukat a denevérek, az esti órákban ismét hallani a cincogásukat. a vadgerlek turbékolása azt jelzi, hogy költéshez készülődnek a madarak. a dráva mentén felébredtek a mocsári teknősök és eleség után kutatnak az iszapban. megzavarodott a „kaptárnaptár”, is: sokhelyütt fiasítanak a méhek, holott csak februárban-márciusban volna az ideje.

a botanikusok és zoológusok azzal magyarázzák ezt a különös természeti jelenséget, hogy a november - mint emlékezetes - rendkívül hideg volt, tartós és kemény fagyot hozott, s ugynevezett mélynyugalmi állapotot teremtett a növények és az állatok számára. a mostani enyheség azután úgy hatott rájuk, mintha szabályszerű évszakforduló történt volna: tavasz váltotta volna fel a telet. /mti/

igó/bné/sa az ie
00.14 211283 1463

-.-

sb0010 4 130 mtib1010

ujabb napközi az öregeknek

1983. december 21. - napközit nyitottak a zala megyei pusztaszentlászlón a helyi, egyedülálló idős embereknek. ezzel a megyében 53-ra nőtt az ilyen intézmények száma, ahol 1400 rászoruló napközbeni ellátásáról gondoskodnak. az elkövetkező években tovább fejlesztik a hálózatot. jelenleg hét községi tanács készül arra, hogy székhelyén vagy társközségében otthont nyisson az ott élő hajlott koru embereknek. /mti/

tas/kné/sa az ie
00.15 211283 0471

-.-

bel

- 8 -

1983.12.21.

sb0011 4 160 mtib1011

a kecskeméti színház vendéjátéka

1983. december 21. - a dunántúlon vendégszerepel januárban a kecskeméti katona józsef színház társulata. január 4-én és 5-én székesfehérvárott két-két előadáson mutatják be a jöjj délre, cimborám című zenés, groteszk komédiát. az arisztofanészi ihletésű darabot hernádi gyula és a társulat tagjai írták, s jancsó miklós állította színpadra. január 24-én siófokon hernádi királyi vadászat című drámáját játsszák, bessenyei ferencsel, drahota andréával és kozák andrással a főbb szerepekben, madaras józsef rendezésében. ugyanezt a darabot 25-én két alkalommal mutatják be székesfehérvárott. /mti/

lak/bné/sa az ie
00.16 211283 0662

--

sb0012 4 160 mtib1012

átépitik az ndk kulturális és tájékoztató központot

1983. december 21. - átépítés miatt december 27-én mintegy két hónapra bezár a budapesti ndk kulturális és tájékoztató központ. a tervezett - 1984. február 22-i - nyitáshoz korszerűsítik a deák téri kulturcentrum mozitermét, a nézőtér új székeket és tapétát kap. felújítják a 15 éve megnyitott intézmény ajándékboltját is, és az átalakítást követően megnagyobbított üzlettérben fogadják a vásárlókat. /mti/

ri/ka/kö ag ie
00.16 211283 0485

--

bel

- 9 -

1983.12.21.

sb0013 4 150 mtib1013 /közönségszolgálat/

kertészet és szőlészet 51-52. száma

1983. december 21. - a kertészet és szőlészet évvégi dupla száma sok értékes írást közöl. milyen gondokkal küzd a hazai gombatermesztés, várható-e a közeljövőben, hogy az egy főre jutó 40-45 dekagrammos évi fogyasztás számottevően megnövekszik, mit lehetne tenni a laskagomba népszerűsítése érdekében - erről ír dr. balázs sándor.

csak a jóminőségű bor adható el bel- és külföldön egyaránt. különösen fontos a borminőség az igényes külföldi piacok megtartása érdekében. a borminőség védelmében, a bor versenyképességének megőrzése érdekében szigorítani kell az országos borminősítő intézet ellenőrző munkáját. erről szól szent-miklóssy ferenc interjúja. mi is az a bonsai, milyen fajokból lehet japán törpefát nevelni és milyen módszerekkel - az erről szóló érdekes cikkhez színes hátsó borító is kapcsolódik. hogyan lehet mérsékelni a téli fényhiányt a hajtásban, mit ajándékozzunk kertészkedő ismerőseinknek - ehhez is tanácsot adnak a lap írásai. /mti/

jf/zsu ie
08.27 211283 1024

--

sb0014 4 160 mtib1014

új televíziós dokumentumfilm

1983. december 21. - új televíziós dokumentumfilm forgatása kezdődött meg budapesten és több vidéki helyszínen. a magyar televízió a mafilm társulás filmstúdiójával együttműködve a fiatal művészek stúdiójának bevonásával másfél órás filmet készít két magyar parasztpolitikusról: a tíz éve elhunyt rácz gyuláról és a közéletünkben máig aktívan résztvevő nánási lászlóról.

ráczy gyula a két világháború között a román kommunista párt központi bizottságának titkára volt. a második világháború idején Lengyelországban lublin környékén harcolt egy partizáncsoportban. a felszabadulás után a szot elnökségének tagja lett, majd országgyűlési képviselőként tevékenykedett; 1957-től haláláig a medosz és a szövetség elnökségének tagjai közé tartozott.

nánási lászló a 40-es években - veres péterrel, darvas józseffel, illyés gyulával, szabó pállal és erdei ferencsel együtt - életre hívója, majd egyik vezetője volt a nemzeti parasztpártnak.

908

1945-től országgyűlési képviselő, jelenleg az elnöki tanács tagja, s az öbt tagjaként és a hazafias népfront országos tanácsának elnökségi tagjaként is tevékenykedik. azokhoz a pártonkívüliekhez tartozik, akik az mszmp valamennyi kongresszusán részt vettek meghívott vendégként.

a szokásos portréfilmekről eltérően az alkotók kísérletet tesznek a dokumentumelemek dramatizálására, tehát a főszereplők munkássága egy-egy jelentős állomásának megjelenítésére. a családtagokkal, a barátokkal, az egykori munkatársakkal - köztük politikai életünk számos vezetőjével - folytatott beszélgetések, valamint archiv filmanyagok felhasználása révén két mozgalmas, gyakran megpróbáltatásokkal terhes életutat mutat be a televíziós portréfilm. a film írója, szerkesztője és rendezője antoniewicz roland. /mti/

di/pá/ár/zsu ie
08.31 211283 1807

--

sb0015 4 170 mtib1015

gazdag halasítás a körösök vidékén

1983. december 21. - a magyar országos horgász szövetség békés megyei intéző bizottságának döntése értelmében az intéző bizottság kezelésében lévő 544 hektárnyi folyóvízbe, holtágba jóval több ivadékot telepítenek a jövő tavasszal és nyáron, mint amennyi a kötelező. a halasítási terv szerint több, mint 29 ezer ponty, 34.500 süllő, 17 ezer csuka és 18.600 harcsa ivadékot helyeznek ki. a halasításra összesen 2 millió 400 ezer forintot fordítanak. /mti/

bty/ke/ká/zsu ie
08.36 211283 0523

H. 908

--

sb0016 4 150 mtib1016

a hatékonyabb vegyipari termelésért - három szovjet kutató-intézettel készített közös munkatervet a mükki

1983. december 21. - három szovjet kutatóintézettel dolgozott ki közös tudományos munkatervet az 1984-es esztendőre az mta műszaki kémiai kutató-intézete. ennek értelmében a belorusz tudományos akadémia minszki hő- és anyagátadási intézetével a gyógyszeripari és a vegyipari anyagok szárításának, granulálásának hatékony új módszereit keresik, és fejlesztik ki együttesen az e célt szolgáló berendezéseket is. az azerbajdzsán tudományos akadémia bakui elméleti kémiai technológiai intézete és a veszprémi központi műszaki kémiai kutató-intézet az összetett vegyipari rendszerek modellezésében egyesíti tudományos erőit; olyan módszereket dolgoznak ki, amelyekkel tovább korszerűsíthetik a meglévő vegyipari rendszerek irányítását, és modellezéssel segítik a tervezést is.

a szovjet tudományos akadémia általános és szerves kémiai intézetében, 1984-ben közösen foglalkoznak az anyagátadási folyamatok és kémiai reakciók intenzifikálásának lehetőségeivel és az erre alkalmas készülékek fejlesztésével. mindhárom szovjet intézettel kialakított együttműködés fő jellemzője, hogy a tudományos kutatások, azok eredményeinek megvalósítása szorosan kapcsolódik vi. ötéves tervünk gazdasági céljaihoz, a hatékonyabb termelést és az energiatakarékosságot szolgálja. /mti/

bév/mné/az/zsu ie
08.52 211283 1409

--

sb0017 4 150 mtib1017

tizmillió pár kesztyű, kétszáz ezer judóruha győrből

1983. december 21. - teljesítette idei tervét a győri kötöttkesztyűgyár. fennállása óta először tizmillió pár kesztyűt és kétszáz ezer judóruhát állított elő, s a tavalyinál 10,3 százalékkal több árut értékesített. termékeinek több mint a fele külföldön talált gazdára; a szocialista exportot hét százalékkal, a tőkés kivitelét nyolc százalékkal növelték az előző évihez képest. sportruhából és divatkesztyűből jelentős mennyiséget szállítottak csehszlovákiába és a szovjetunióba, továbbá angliába, franciaországba, finnországba, hollandiába, norvégiába és svédországba. ami az eredmény mögött van: körültekintő piackutatást végeztek, megbízhatóan jó partneri kapcsolatokat alakítottak ki vásárlóikkal, nagy figyelmet fordítanak a szállítási határidők betartására, a gyártmányok minőségére, esztétikus kivitelére.

H. 916

1983.12.21.

az előrejelzések szerint 1984-ben sem lesznek eladási gondjaik, s a jövő évi termelés előkészítését már a megrendelések ismeretében végzik ezekben a napokban. tervezik, hogy a divatkesztyűn, továbbá a speciális rendeltetésű vadász- és lovaglőkesztyűn kívül jövőre a munkakesztyűk különféle fajtáit is bevonják az expottermékek körébe.
/mti/

mzs/sza/az/zsu ie
08.57 211283 1245

--

sb0018 4 150 mtib1018

Len-együtműködés

1983. december 21. - a jövő év tavaszától a kiskunsági állami gazdaság is belép a rostlen-termesztők sorába: a buda-flax lenfonó és szövőipari vállalattal kötött megállapodás szerint apajpuszta öntözött területein termesztik a csapadékigényes növényt. a vetéshez, agrotechnikához és a betakarításhoz a gyár - mint a budakalászi rostlentermelési rendszer gazdája - nyújt segítséget.

hazánkban négy és félezer hektáron csaknem negyven gazdaság termeszt a rostlent. a lentermékek, textiliák iránti kereslet indokolja a vetésterület növelését, ezért a gyár újabb partnereket keresett, s így jött létre a kapcsolat a pest megyei állami gazdaság és iparvállalat között. együttműködésük hosszú távúnak ígérkezik, s a tervek szerint nemcsak a len termesztésében, hanem a feldolgozásban is. /mti/

gál/az/zsu ie
09.00 211283 0843

916
11

--

1983.12.21.

sb0019 4 130 mtib1021 /közönségszolgálat/

a hévizi gyógyfürdő ünnepi nyitvatartása

1983. december 21. - a közelgő ünnepek alatt az alábbiak szerint alakul a hévizi állami gyógyfürdőkórház tó- és fedettfürdőjének nyitvatartása ideje:

december 24-én, szombaton: 8-tól 13 óráig; 25-én, vasárnap: zárva; 26-án, hétfőn és 31-én szombaton: 8-tól 13-ig. 1984. január 1-én, vasárnap: zárva. /mti/

tas/kné/ká/zsu olt
11.18 211283 0389

--

sb0020 4 150 mtib1022

tervek, ajánlások - békés megye tiszteisei 1984-ben

1983. december 21. - a gabona meghatározó szerepet tölt be békés megye mezőgazdaságában, indokolt tehát, hogy jövőre az ez évihez hasonló területen, megközelítőleg 123 ezer hektáron vessenek búzát, ősziárpat a termelőszövetkezetek, a kukoricánál pedig - különösen a löszhátai területeken - célszerű a vetésterület növelése - emelték ki a békés megyei mezőgazdasági szövetkezetek szövetségének szerdán dombegyházán megtartott elnökségi ülésén.

a növénytermesztés további feladatait elemezve a testület úgy értékelte, hogy célszerű lenne a napraforgó termesztésének fokozása, s ugyancsak növelhető a cukorrépaterület - különösen azokon a helyeken, ahol megfelelő a gépesítési háttér és legalább 40 tonna termés érhető el hektáronként. ugyancsak érdemes növelni a szója vetésterületét, mivel ez a növény átlagon felüli bevételt hoz.

az elnökségi ülésen felhívták a figyelmet arra, hogy ujabban egyes külkereskedelmi vállalatok élénken érdeklődnek olyan növények iránt is, mint a mák, vagy a rövid tennyészideje miatt másodvetésként is vethető mustár.

1220

az állattenyésztéssel kapcsolatban ajánlották, hogy célszerű a cukorgyári melléktermékekre alapozott sarkadi szarvasmarhahizlálási módszer bevezetése. a megye jövő évi terve több, mint egymillió vágósertéssel számol, amelyből várhatóan 660 ezret a háztáji és kísérítő gazdaságok szállítanak majd. a nagyüzemek is fokozzák a vágósertés kibocsátását, amihez jó alapot nyújt, hogy két évvel ezelőtt 17 üzem korszerűsítette állattartó telepét. /mti/

bty/ke/ig ká olt
11.25 211283 1592

--

sb0021 4 150 mtib1023

ünnepi szállítmányok a gyulai huskombinátból

1983. december 21. - az év végi ünnepekre készülve a gyulai huskombinátban megkezdték a virsli, a hot-dog kolbász, a debreceni páros és a halpástétom gyártását. műanyag és juhbélbe töltött virsliből az év végére mintegy husz, hot-dogból hat, debreceni páros kolbászból két tonnát készítenek és juttatnak el a főváros és békés megye üzleteibe. halpástétomból, amelyet kellemesen fűszerezve sertés- és halhus pépből kísérletképpen gyártanak, néhány mázsa kerül forgalomba.

a töltelékárakon felül tőkehusból a tavalyinál nagyobb mennyiséget küldenek budapestre. a karácsonyi ünnepek előtt 360 tonna sertés és 15 tonna marhahúst, szilveszter előtt 230 tonna sertés és 15 tonna marhahúst szállítanak a fővárosba. /mti/

bty/ke/ig ká olt
11.32 211283 0798

12²⁰

--

sb0022 4 160 mtib1024 /felhasználható 16 órától!/
uj szobor makón

1983. december 21. - a makói józsef attila muzeum előtt szerdán felavatták somogyi józsef kossuth-díjas szobrászművész megfáradt ember című alkotását. az életnagyságu szobor elkészítésére makó város tanácsa kérte fel a művészt, hogy emléket állítson az egykor makón diákoskodó józsef attilának és a költő szoborral azonos című versének. ez a költemény 60 évvel ezelőtt 1923. december 23-án jelent meg először a makói friss ujságban. /mti/

dén/f/ká/zsu olt
11.35 211283 0488

--

sb0023 4 130 mtib1025

uj köjál-központ zalaegerszegen

1983. december 21. - szerelik a műszereket, gépeket és berendezéseket zalaegerszegen, a köjál uj zalai központjában. az ötszintes épület 32 hónap alatt készült el. a megye közegészségügyi és járványügyi feladatainak ellátásához kitűnő feltételeket nyújtó létesítményben nemcsak az állomás valamennyi - jelenleg még a város két különböző pontján tevékenykedő - osztálya fér majd el, hanem a város közegészségügyi és járványügyi szolgálatának apparátusa is. a köjál egészségnevelési osztályának munkáját jól felszerelt bemutatóterem segíti, a többiekét pedig korszerű laboratóriumok.

a székházban a jövő év első negyedében kezdődhet meg a munka.
/mti/

tas/kné/ig ká olt
11.42 211283 0722

12²⁰

--

bel

- 16 -

1983.12.21.

sb0024 4 150 mtib1026

kitüntetés /elekes László/

1983. december 21. - az elnöki tanács elekes Lászlónak, a külkereskedelmi minisztérium főtanácsosának, a moszkvai kereskedelmi kirendeltség volt kereskedelmi tanácsosának a külkereskedelemben végzett munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a munka érdemrend arany fokozatát adományozta. a kitüntetést veress péter külkereskedelmi miniszter adta át. /mti/

pf/ka/ig sl olt
12.00 211283 0440

--

sb0025 4 150 mtib1027

átadták a káfé okleveleket

1983. december 21. - szerdán, az országos piackutató intézet nagymező utcai bemutatótermében cseh józsef, az ipari minisztérium főosztályvezetője átadta a kiváló áruk fóruma megkülönböztető jelzésre jogosító okleveleket 18 vállalat képviselőjének, 25 kiemelkedőnek minősített gépipari termékre. e cikkeknek egy része az energiatakarékosságot szolgálja. mint például a mmg automatika művek hőmérsékletszabályozó radiátor-szelepe, a sphero-evig kft fűtővízkerülő szivattyuja és a hiradástechnikai anyagok gyárának energiatakarékos fénycső-előtétje.

sütő kálmán, a magyar szabványügyi hivatal elnökhelyettese azokra az élelmiszerekre, élvezeti, vegyi és műszaki cikkekre, valamint textiltermékekre adta át a káfé okleveleket, amelyeknél az emblémaviselés határideje ebben az évben lejárt. az emblémaviselés megújítására 33 vállalat 75 termékével jelentkezett, s ebből a káfé emblémát továbbra is viselheti 28 vállalat 49 terméke. /mti/

mg/ka/ig sl olt
12.07 211283 0998

--

bel

- 17 -

1983.12.21.

sb0026 4 150 mtib1028

tehermentesítő ut békéscsabán

1983. december 21. - békéscsaba legnagyobb lakótelepét a városközponttal, illetve az ipartelepekkel összekötő dózsa györgy utat mentesítő új utvonalat adtak át szerdán rendeltetésének. a 13 millió forint költséggel épült több mint egy kilométer hosszú ut nagymértékben mentesíti a járműforgalomtól a városközpontot. /mti/

bty/ke/ig ká olt
12.10 211283 0385

--

sb0027 4 150 mtib1029

megérkezett a földgáz zagyvarékasra

1983. december 21. - megérkezett a földgáz a szolnok megyei zagyvarékasra. begyűjtötték az első gázkazán egységet a béke termelőszövetkezetben. az olcsóbb fűtőenergiát elsőként a gazdaság korszerű baromfifeldolgozó üzemében hasznosítják, de rövidesen öt szűrőegység is áll a gáztüzelésre. rövidesen gáz váltja fel az olajat a tsz szociális épületeiben, gépjáratörműhelyében és az állattartó telepeken is.

a több környékbeli tsz összefogásával kiépített 25 kilométeres gázvezeték másfél év alatt készült el, s a beruházásra fordított 71 millió forint három-négy év alatt megtérül. a földgáz hasznosításával évente 4600 tonna olajat takaríthatnak meg. a program második ütemében a béke tsz újabb majorjait, telepeit kötik be a földgázszolgáltatásba, s tervek készülnek zagyvarékas és szászberek községek közintézményeinek, lakásainak bekapcsolására is. /mti/

end/ig ká olt
12.20 211283 0929

--

sb0028 4 150 mtib1030

a szolnok megyei tsz ujitók sikere

1983. december 21. - kiemelkedő sikerrel szerepeltek bábolnán az ideai ujitási és feltalálói seregszemplén szolnok megye mezőgazdasági termelőszövetkezetei: az országos összevetésben elsők lettek. a legjobb megyének járó elismerést szerdán vették át a tsz területi szövetség képviselői.

a bábolnai napokon a megye 11 közös gazdaságának 26 nagy jelentőségű ujitását, találmányát mutatták be, olyanokat, amelyek országosan is hasznosíthatók. nagy elismerés fogadta például a mezőturi magyar-mongol barátság tsz ultrahangos rágcsálóriasztó készülékét, a kuncsorbaiak lucerna szárítóüzemét, a jászapáti veleimi tsz import gépek alkatrészgyártásához kidolgozott módszerét. a mezőturiak kombájnidiagnosztikai műszerét már exportálják is: december közepéig kétszáz műszert szállítottak az ndk-ba.

jövőre tovább bővítik a mezőgazdasági tsz-ek ujitóversenyét és szélesítik az iparjogvédelmi tevékenységet. decemberben harminc közös gazdaság szakemberei számára szerveztek iparjogvédelmi tanfolyamot, s megalakították az iparjogvédelmi egyesület megyei szervezetének mezőgazdasági szakosztályát. gazdája és szakmai irányítója a debreceni agrártudományi egyetem mezőturi gépészeti főiskolái kara. /mti/

end/ig ká olt
12.35 211283 1266

--

sb0029 4 180 mtib1031 /közönségszolgálat/

időjárásjelentés

1983. december 21. - a meteorológiai intézet jelenti 1983. december 21-én, 12.00 órakor:

megszűnik a köd, újabb eső várható

európa nagy részén az évszakhoz képest enyhe az idő, a hőmérséklet csúcserőssége általában 3-5, közép-európában azonban 5-8 fokkal meghaladja az ilyenkor szokásosat. a brit-szigetek feletti középponttal mérsékeltövi ciklon örvénylik. áramlási rendszerében óceáni eredetű, enyhe, páradus légáramok haladnak a szárazföld belsője felé. gyakori esőről, záporról érkezik hír a pireneusi-félszigetről, valamint a kontinens nyugati partvidékéről.

ugyancsak többfelé esik az eső a lengyel-síkságon, továbbá a balti-tenger mentén. a skandináv-félszigeten pedig szórványosan havazik. a kelet-európai alföldön már napok óta tart a párák, helyenként tartósan ködös idő.

magyarországon kedden időnként kissé csökkent a felhőzet. napközben sokfelé esett az eső. a szél időnként megerősödött. a szerda reggelig lehullott csapadék mennyisége az északnyugati megyékben 10 és 15, másutt viszont csapadéknyom és 5 mm között alakult. kedden a hőmérséklet csúcserőssége az ország nagy részén 6 és 12, északkeleten azonban 4 és 9 fok között alakult. szerda hajnalra a dunántulon plusz 3 és mínusz 3, a keleti országrészben általában plusz 5 és mínusz 1 fokig hűlt le a levegő. ma délelőtt változóan felhős, párák, helyenként tartósan ködös idő volt. a délies szél időnként megélénkült. a hőmérséklet 11 órakor az országban plusz 1 és plusz 9 fok között alakult.

budapest belterületén kedden a hőmérséklet napi középértéke 5,9 fok volt, ez 0,1 fokkal magasabb, mint a százéves átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 7 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 1009 mb, alig változik.

előrejelzés az ország területére csütörtök estig:

délnyugat felől lassanként országszerte beborul az ég, ismétlődő eső várható. csütörtökön délután valószínűleg már felszakadozik kissé a felhőzet, egyre hosszabb időszakokra szűnik meg az eső. a déli, délnyugati, később nyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet hajnalban 1-6 fok között, holnap kora délután 4-9 fok között várható.

előrejelzés budapest térségére holnap reggelig:

késő délutántól beborul az ég, ismétlődő eső várható. a délnyugati szél időnként megerősödik. a hőmérséklet késő este 5 fok körül, holnap hajnalban 3 fok körül valószínű.

a duna vízállása budapestnél 105 cm, hőmérséklete 2,6 fok./mti/ zsu
12.40 211283 2565

--

sb0030 4 130 mtib1032

a zala megyei tanács ülése - új természetvédelmi terület

1983. december 21. - természetvédelmi területté nyilvánította a pölöskei tórendszert szerdai ülésén a zala megyei tanács. ezen a tájon a tőzégbányászás felhagyása után a bányagödrök feltöltődtek vízzel, 120 hektárnyi vízfelület jött létre, sajátos lápréti flóra alakult ki. értékes a vidék madárvilága is: több mint száz költő és átvonuló madárfajt figyeltek meg pölöskén. többek között a nagyköcsög, az üstökös gém, a réti tücsökmadár, a sarlós partfutó telepedett meg a vízparton. a pölöskei tórendszer egyben horgászparadicsom is.

a megye legújabb természetvédelmi területének megóvásáról, őrzéséről, fenntartásáról és bemutatásáról a helyi termelőszövetkezet gondoskodik. a szövetkezet a terület horgászvíz jellegére tekintettel csónak kikötőt és gépkocsi parkolóhelyet létesíthet és a környezetbe illő horgásztanyákat építhet.

a terület a továbbiakban három község: pacsa, zalakaros és zalalövő nagyközségi rangra emeléséről döntött. /mti/

tóa/kné/ig ká olt
12.47 211283 1049

-.-

sb0031 4 150 mtib1033

termékszerkezet-váltás a tatabányai cementgyárban - véglegesen megszüntették a levegőt szennyező klinkerégetést /1.rész/

1983. december 21. - szerdán a déli órákban utoljára forgatták meg a klinkerégető kemencéket, véglegesen megszüntették a klinker termelését a tatabányai cementgyárban. többé nem füstölnek a kéményóriások, nem gyárt többé cementet az üzem. környezetvédelmi szempontok miatt döntött a gazdasági bizottság a 71 éves tatabányai cementgyár alaptevékenységének megszüntetéséről. az 5 klinkerégető kemence kéményéből kikerülő nagy mennyiségű por ugyanis erősen szennyezte a város levegőjét, porral lepte be a közvetlen környezetet, sőt a város távolabbi lakónegyedeibe is eljutott a környezetkárosító anyag.

a cementgyártás végleges leállítására alkalmából munkásgyűlést rendeztek a kemenceházban, ahol koltai imre, a cement és mészművek vezérigazgatója beszélt a gyár múltjáról és további sorsáról. a hét évtized alatt óriási mennyiség, csaknem 20 millió tonna cement

hagyta el a tatabányai gyárat. 1912-ben európa legmodernebb technológiájával dolgozott, még amerikába és ausztráliába is szállítottak cementet, annyira elismert volt a tatabányai termék minősége. ugyancsak ipartörténeti érdekesség, hogy 1964-ig magyarországon egyedül ez a gyár készítette a legnagyobb szilárdságú, az ugynevezett 600-as cementet. akkoriban minden nagyobb létesítmény, ipari műtárgy építésénél ilyen cementet használtak. időközben felépültek az új, nagyteljesítményű hazai gyárak, s így most már lehetővé vált a tatabányai üzem ,,kényszernyugdíjaztatása,, anélkül, hogy ez a cementellátás rovására menne.

a 71 éves gyárat azonban nem zárják be, megtették az előkészületeket - a még értékes berendezések, gépek hasznosításával - a termékszerkezet-váltásra. megtalálták a módját annak, hogy mind a 650 dolgozót üzemen belüli átcsoportosítással továbbra is foglalkoztassák. a karbantartóknak például jó munkalehetőséget teremtettek azzal, hogy nehézgép felújító bázis kialakítását kezdték meg. ez a részleg az egész cementipar kiszolgálására alkalmas lesz. a klinkerégetőket a mészüzembe helyezik, ahol segítségükkel növelik a keresett mész termelését. /folyt./ zsu
13.17 211283 2182

-.-

sb0032 4 150 mtib1035

termékszerkezet-váltás .../2.rész/

a gyár kőbányájában folytatják a kőfejtést, hogy ellássák alapanyaggal a mészüzemet és az eddiginél több osztályozott közuzalékokat szállíthassanak a lakossági igények kielégítésére. hasznosítják a gyár raktárépületeit is.

gondoskodtak arról, hogy a klinkerégetés megszüntetése után is elegendő cementet szállíthassanak a térség ellátására. észak-magyarország cementgyáraiból ömlesztve küldenek cementet a tatabányai gyárba, ahol azt tárolják, csomagolják és eljuttatják a megrendelőknek. /mti/

ráb/wmé/ká/zsu olt
13.21 211283 0569

-.-

sb0033 4 130 mtib1036

a rendőrség felhívása

1983. december 21. - 1983. december 20-án, 6 óra 30 perc körül a XIX. kerületi vörös hadsereg utja és Vécsey utca kereszteződésénél, a kijelölt gyalogátkelőhelyen egy ismeretlen forgalmi rendszámú személygépkocsi elütötte az uttesten áthaladó somodi tiborné, budapesti lakost és 4 éves gyermekét. a baleset következtében somodi tiborné súlyos, gyermeke életveszélyes sérüléseket szenvedett. az események szemtanuja volt egy idős férfi, aki a sérülteknek segítséget nyújtott. a sebesülteket egy magántaxi szállította el a helyszínről. a brfk közlekedésrendszete kéri azt a férfit, aki a sérülteken segített, valamint annak a magántaxinak a vezetőjét, aki az anyát és a kisgyermeket elszállította, jelentkezzenek a brfk közlekedésrendszet balesethelyszínelő és vizsgálati osztályán. /bp., xiv. kerületi hungária körút 149. iii. emelet 305. számú szobában/ hivatalos idő alatt a 226-415-ös telefonszámon, vagy hivatalos idő után a 220-848-as központi telefonszámon. ugyanitt várják mindazok jelentkezését, akik a balesetet látták vagy azzal kapcsolatban bármilyen felvilágosítást tudnak adni. /mti/

mi/ag/zsu olt
13.26 211283 1151

--

sb0034 4 150 mtib1037

terven felül: felújított vasuti tehergépkocsik

1983. december 21. - kilencezer vasuti tehergépkocsi felújításával teljesítette ideai tervét a MÁV debreceni járműjavító üzeme. profilja egyébként ebben az évben bővült: a két-, illetve négytengelyes nyitott tehergépkocsik, valamint a négytengelyes tartálykocsik mellett 1983-ban száz fedett teherszállító járművet is felújítottak. a tavaly elkészült, tizenötezer négyzetméter alapterületű új csarnokban naponta tizenhat kocsit vizsgáztatnak, s a főjavítások mellett évenként mintegy kétezer teherkocsi gyorsjavítását is elvégzik. az ország egész területén futó tehervagonok négyévenként kerülnek debrecenbe fővizsgára.

szerdától már terven felül dolgoztak a nagyüzemben, s az év végéig további hetvennyolc felújított tehergépkocsit adnak át a MÁV-nak. /mti/

táár/éva//ig ká olt
13.28 211283 0849

--

sb0035 4 180 mtib1038

halálos balesetek

1983. december 21. - szolnok külterületén Csinger Endre 23 éves eladó, tószegi lakos tehergépkocsival áttért az uttest bal oldalára, és ott összeütközött a vele szemben haladó kamion gépkocsival. Csinger Endre a helyszínen meghalt. a vizsgálat eddigi adatai szerint nem az utviszonyoknak megfelelő sebességgel vezetett. a rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot.

Budapesten a X. kerületi Kerepesi út 69. szám előtt Péter György 30 éves gépkocsivezető, budapesti lakos személygépkocsival elütötte Horányi László Béla 17 éves ipari tanuló, budapesti lakost, aki a helyszínen meghalt. Péter György vezetői engedélyét a rendőrség bevonta, és a baleset körülményeinek tisztázására szakértő bevonásával eljárást indított.

a fővárosban Thuróczy István 51 éves targoncavezető, dabasi lakos a Kévk-metro XI. kerület Dombóvári út 43/a. szám alatti telephelyén targoncával tolatás közben egy láncfalpas kotrógépnek ütközött. ennek következtében olyan súlyosan megsérült, hogy a helyszínen meghalt. a baleset körülményeit a rendőrség vizsgálja. /mti/

mi/zsu olt
13.30 211283 1096

--

sb0036 4 160 mtib1039 /közönségszolgálat/

később lesz a koncert

1983. december 21. - az országos filharmónia értesíti a közönséget, hogy Jandó Jenő december 29-re, a Pesti Vigadóba meghirdetett hangversenyét - technikai okok miatt - január 12-én rendezik meg. /mti/

i cs/ag/zsu olt
13.35 211283 0256

--

sb0037 4 130 mtib1041

napirenden a költségvetés - megyei tanácsülések

1983. december 21. - szerdán folytatódott a jövő évi költségvetési és fejlesztési tervet megtárgyaló megyei és városi tanácsülések. a csongrád megyei tanács szegeden tartott ülésén ezúttal is a lakásépítést, az egészségügyi ellátás javítását, az általános iskolai hálózat bővítését sorolták a kiemelt feladatok közé. a tervek szerint jövőre csaknem félezer tanácsi lakást adnak át a megyében; megépül negyven általános iskolai tanterem; az óvodai hálózat fejlesztésével szegeden százötvennel, sándorfalván hetvenötrel több kisgyermek elhelyezéséről tudnak majd gondoskodni. új körzeti orvosi rendelők adnak át a megyében, s megkezdik a hőmezővásárhelyi kórház új szárnyépületének építését, a vásárhelyi szociális otthon és a szegedi gyermekotthon kivitelezését; négy új öregek napközi otthona is nyílik.

fejér megyében a tanácsi fejlesztési alapból, a tanácsi egységek támogatásából és magánerekből együttesen 2800-3000 lakás felépítését irányozza elő a terv. székesfehérvárott, a megyei tanács ülésén arról is szó volt, hogy már az idén nagy figyelmet fordítottak a telekellátásra - 1200 telek közművesítésére 70 millió forintot költöttek -, 1984-ben pedig újabb 700-800 építési teleket parcelláznak, közművesítenek. a jóváhagyott terv szerint a megyében 52 új általános iskolai tanterem épül, a kórházak bővítése révén pedig 230 fekvőbeteggel többet gyógykezelhetnek az egészségügyi intézményekben.

debrecenben a hajdu-bihar megyei tanács ülésén is központi téma volt az egészségügyi ellátás: a megyeszékhelyen 1984-ben folytatódik a kórházrekonstrukció, hajduszoboszlón felújítják a rendelőintézetet, pocsajban fogorvosi rendelő épül. tető alá kerül az új 120 kisgyerekre méretezett debreceni bölcsőde is. jövőre 4500 lakás megépítésével számolnak a hajduságban; a magáneros építkezéseket 990 új építési telek kimérésével segítik. a kommunális célu beruházások közül említést érdemel a berettyóújfalui vízmű s a hajduböszörményi szennyvíztisztító bővítése; polgáron és hajdudorogon megkezdik a gázvezeték lerakását, hajduböszörményben és balmazújvároson folytatják a hálózat építést.

a békéscsabai városi tanács döntése szerint a városban jövőre harminc millió forintot fordítanak tanácsi lakások építésére, folytatódik a sportcsarnok építése, új autóbusz pályaudvart, óvodát, tornatermet és mezőgazdasági szakkolthot adnak át. /mti/

bty-dén-sas-szü/az/fe/ig olt
13.39 211283 2448

sb0038 4 130 mtib1042

a borsod megyei tanács vb ülése - a termelők és a kereskedelem együttműködése

1983. december 21. - a termelők és a kereskedelem közötti közvetlen kapcsolat az utóbbi három évben növelte a lakosság árualapját és szélesítette a választékot - állapította meg a borsod megyei tanács végrehajtó bizottsága szerdán, miskolcon tartott ülésén. a kereskedelmi osztály vizsgálata alapján készített előterjesztésből kitűnt többek között, hogy a kereskedelem 14 ipari szövetkezettel alakított ki közvetlen áruszállítási kapcsolatot. ennek eredményeként több mint félszáz, korábban hiánycikknek számító termék került forgalomba. elsősorban a ruházati, valamint az asztalos szövetkezetek tevékenykedtek eredményesen az árualap, valamint a választék bővítésében. az élelmiszerellátást javították a tsz-ek melléküzemágaiban előállított termékek, így a száraztésztafélék, továbbá a különböző huskészítmények.

nem sikerült viszont megfelelő mértékben bővíteni a kapcsolatot azokkal az üzemekkel, amelyeknek csak részegységei dolgoznak a megyében. ezek közé tartozik a debreceni ruhagyár és habselyem kötöttáru gyár is: megfelelő önállóság hiányában a szerződésen felüli termelésből nem tudnak szállítani a helyi lakosság igényeinek kielégítésére.

a végrehajtó bizottság a jelentés alapján úgy határozott, hogy a helyi árualapok növelésére tovább szorgalmazzák az árutermelést az ipari szövetkezeteknél, a kisiparosoknál, javasolják a tsz-eknek, hogy a melléküzemági tevékenységét igazítsák a vásárlók igényeihez. javasolják továbbá, hogy hangolják össze az egy településen működő áfészek, tsz-ek és kisipari szövetkezetek munkáját, különös tekintettel az aprófalvak ellátására. /mti/

kör/ká/zsu olt
13.44 211283 1708

--

sb0039 4 160 mtib1043

molnár antal bucsuztatása

1983. december 21. - molnár antal zeneszerző, zenetudós, kossuth-díjas kiváló művész hamvasztás utáni bucsuztatása december 28-án, szerdán fél 12 órakor lesz a zeneművészeti főiskola előcsarnokában. tanítványai, barátai és tisztelői negyed 12 órától rohajtják le kegyeletüket. /mti/

mi/ag/zsu olt
13.54 211283 0338

--

sb0040 4 150 mtib1044

az ipari minisztérium és a műszaki egyetem együttműködési megállapodása

1983. december 21. - együttműködési szerződést kötött szerdán az ipari minisztérium és a budapesti műszaki egyetem. a megállapodást gábor andrás miniszterhelyettes és polinszky károly rektor írta alá. a minisztérium korábban a veszprémi és a miskolci egyetemekkel is hasonló együttműködésre lépett.

a megállapodás szerint összehangolják a műegyetemi oktatást és a kutató-fejlesztő munkát az ipar aktuális feladataival. az egyetem oktatási programjában folyamatosan figyelembe veszik az egyes iparágak fejlesztési terveit, és a szakterületek szakember-utánpótlási igényeit. nagyobb figyelmet fordítanak az anyag- és energiatakarékos technológiák tervezésének képzésére is. a minisztérium mindehhez rendszeresen információt nyújt majd. együttműködnek abban is, hogy a diplomát szerző mérnökök képzettségüknek megfelelő szakmában helyezkedhessenek el. a minisztérium szorgalmazza az ipari vállalatok legjobb dolgozóinak részvételét az egyetemen szervezett szakmai továbbképzésekben. abban is megállapodás született: a minisztérium nagyobb lehetőséget biztosít az egyetemi hallgatók alaposabb ipari gyakorlatához a különböző üzemekben, kutató-fejlesztő intézményekben.

az együttműködési szerződés kitér a tudományos kutatás és műszaki fejlesztés területére is, az ilyen irányú munkákat és meglévő kapacitásaikat összehangoltan állítják a kutató munka szolgálatába. a minisztérium ezért az egyes tanszékeket fontos kutatóbázisnak tekinti, ahol az iparvállalatokkal együttműködve biztosított számos új feladat megoldása. /mti/

sz/mi/bam/zsu olt
14.00 211283 1639

--

sb0041 4 150 mtib1045 /felhasználható 14.40 órától!/
kiosztották az idei építészeti nívódíjakat

1983. december 21. - az építésügyi és városfejlesztési minisztériumban szerdán ábrahám kálmán miniszter kiosztotta az idei építészeti nívódíjakat.

nívódíjat kapott a zalaegerszegi ingatlankezelő és -közvetítő vállalat és a városi tanács alkotó közössége a volt zsinagóga műemléképületének harmónikus felújításával és bővítésével kialakított kiállító és hangversenyteremért; az iparterv, a 26. számú állami építőipari vállalat, a kohászati gyárépítő vállalat és a dunai vasmű a konverteres acélmű főépületéért; a győriterv soproni tervező irodája, a győr megyei állami építőipari vállalat és a megyei beruházási vállalat sopron mikoviny uti társasházi lakónegyedéért; a lakóterv, a 43. és a 23. számú állami építőipari vállalat, a földmunkát gépesítő vállalat és a főber az ujbudapesti városközpont első ütemében épített 9500 lakásos új lakónegyedéért; az uvaterv, a betonutépítő vállalat és a budapesti közúti igazgatóság az m3 autópálya budapest és gyöngyös közötti szakaszáért. dicsérő oklevelet kapott a budapesti almássy téri szabadidő központ, a salgótarjáni megyei szakszervezeti oktatási központ és a darányi tehenészeti telep alkotói közössége. /mti/

sb/mi/sl/zsu olt
14.04 211283 1237

a mélyépterv, a kőépterv,

--

sb0042 4 150 mtib1047

ötven milliárd kilowattóra villamosenergia visontáról

1983. december 21. - kiemelkedő teljesítményt jegyeztek fel szerdán visontán: a gagarin hőerőmű üzembe helyezésétől mostanáig kereken ötven milliárd kilowattóra villamos energiát fejlesztett a visontai energiabázis.

a nyolcszáz megawattos erőmű a harmadik és a negyedik ötéves terv kiemelt nagyberuházásaként készült el visontán. az első száz megawattos teljesítményű blokk 1969. június 19-én kezdte meg a termelést, majd a többi blokk folyamatos üzembe helyezésével 1973-ban érték el a tényleges teljesítményt. azóta visonta évente a hazai villamosenergia-termelés csaknem egynegyedét szolgáltatja.

az első kapcsolástól mostanáig fejlesztett ötven milliárd kilowattóra villamosenergia több mint kétszerese a hazai erőművek ideai termelésének.

a gagarin hőerőmű teljesítményének értékét fokozza, hogy a mátraaljai szénbányák thorez bányászata által a helyszínen felszínre hozott lignitből hazánkban a legolcsóbban állítják elő a villamosenergiát.

a gagarin hőerőmű kazánjaiban kezdettől mostanáig 82 millió tonna lignitet és hatmillió tonna barnaszenet, vagyis összesen 88 millió tonna fűtőanyagot tüzeltek el. ez a magyar szénbányászat egész évi termelésének jóval több, mint háromszorosa. /mti/

14.51 211283 1305

--

sb0043 4 150 mtib1048

ülést tartott a tot elnöksége /1. rész/

1983. december 21. - az előirányozottnál kisebb mértékben sikerült növelni a termelőszövetkezeti gazdálkodás eredményeit; 1983-ban az aszály súlyos kieséseket hozott és a korábbinál nagyobb elvonások is csökkentették a gazdaságok bevételeit, és a nyereséget. mindezek ellenére a tsz-ek több területen is kimagaslóan dolgoztak - állapította meg a tot elnöksége szerdai ülésén, amelyen szabó István elnökletével az ideai tapasztalatokat vitatták meg. tanácskoztak a földvédelem és a földhasznosítás időszerű kérdéseiről is.

az előzetes felmérések szerint - folyóáron számolva - a tsz-ek az idén 1-2 százalékkal adtak többet, mint az elmúlt évben. a termelést megalapozó ráfordításaik azonban nagyobb arányban nőttek, mint a megtermelt érték, s az eredmények, így az üzemek jövedelmei is mérséklődtek. a tavalyinál több tsz zárja pénzügyi hiánnyal az évet. a hiány összege meghaladja majd a 2 milliárd forintot. veszteség, vagy alaphiány várható 175-180 gazdaságban. a kieséseket sok tekintetben ellensúlyozta az alaptevékenységen kívüli munka, ennek árbevétele ha a korábbinál szerényebb mértékben is, de továbbra is növekvőben van. az alaptevékenységből származó jövedelem csökkenését azonban a kiegészítő ágazatokban realizálható jövedelem teljes egészében nem tudta pótolni.

a közös gazdaságok több területen jó eredményeket értek el. sertésállományuk az országos átlagot meghaladó mértékben, 10 százalékkal nőtt egy év alatt, ami az ágazati érdekeltséget bizonyítja. és egyúttal a kisüzemi termelési kedv változatlanságát

is tanúsítja. a kalászos gabona 83 százalékát a tsz-ek termelték meg, e növények az országos átlagnál nagyobb arányban képviseltetik magukat a tsz-ek termelési szerkezetében. ezért is érintette érzékenyen az aszály az üzemek egy részét; a kukoricából a hozamcsökkenés az adatok szerint megközelíti az 1 millió tonnát.

az elnökség tárgyalta a földvédelem és a földhasznosítás időszerű kérdéseiről. az ország termőföldjének több mint háromnegyed része van termelőszövetkezeti használatban. területükön csökkent a termelésből való kivonás üteme, de még mindig túlságosan sok és főleg jó termőföld kerül el a mezőgazdasági termelésből. az ülésre előterjesztett anyag a gondok között említi: a művelési kötelezettség előírásai ma már sok tekintetben elavultak, gyakran gazdaságtalan ágazatok fenntartására kényszerítik az üzemeket. indokolt lenne a rendelkezések felülvizsgálata. gondot okoznak még mindig a szántóföldeken átvezetett ugynevezett nyomvonalas létesítmények /pl. gáz, olaj és villamosvezetékek/, amelyek többletköltséget és termésvesztést okoznak, amiért azonban az üzemek nem kapnak megfelelő kártérítést. /folyt.köv/ jf ig

14.57 211283 2724

--

sb0044 4 150 mtib1049

ülést tartott a tot /2. rész/

a beruházók általában előre nem számolnak ezekkel a költségekkel, és ezért a tsz-ek sorozatosan utólagos pereskedésre kényszerülnek. folyamatosan dolgoznak az aranykorona értékelési rendszer helyébe lépő új talajértékelés létrehozásán, bevezetésén. /mti/

14.59 211283 0307

--

bel

- 30 -

1983.12.21.

sb0045 4 160 mtib1050

Lengyel tárlat

1983. december 21. - huszonkét lengyel festőművész egy-egy alkotása látható, azon a képzőművészeti kiállításon, amely szerdán nyílt meg budapesti a lengyel tájékoztató és kulturális központban. a „rzeszów színei - rzeszówi művészek festészete 1975-1981”, címmel rendezett tárlat vásznain délkelet-lengyelország vidéke elevenedik meg.

miként helena majewska festőművész, a kiállítás rendezője elmondta: a válogatásban főként tájképek, csendéletek és aktok láthatók. a kiállítás átfogó képet nyújt a rzeszówi alkotócsoporthoz munkájáról, bemutatja életét, a különféle festészeti technikát.

a tárlat január 2-ig látható. /mti/

ri/mi/ig ag sn

15.06 211283 0685

--

sb0046 4 130 mtib1051

magyar gyermekfalv terv

1983. december 21. - elkészült a battonyai sos gyermekfalv tanulmányterve. alkotói, a lakó- és kommunális épületeket tervező vállalat építészei szerdán, a nyilvános bemutatóján elmondták: a magyar gyermekfalv az sos gyermekfalv nemzetközi szervezet kezdeményezésére és anyagi támogatásával létesül az állami gondozott gyermekek számára. a tervezéskor figyelembe vették szervezet pedagógiai alapelveit. az alföldi mezőváros három hektárnyi fáskert nevű térségében épül majd a falv, szervesen kapcsolódva a településhez. a gyümölcsöskert két oldalán építik meg a tornácos családi házakat - amelyek a magyarországi és a helyi építészet hagyományait őrzik -, közepén pedig a közösségi élet színpontjai: a játszótér, -házat, -várat, a szabadtéri színpadot és a sportpályákat alakítják ki. a gyermekfalv egyéb igényeit battonya már meglévő intézményei fogják kielégíteni.

egy-egy házban 6-9 gyermekes család élhet, bekapcsolódva battonya életébe.

bel

- 31 -

1983.12.21.

a falv telepítését jövőre kezdik meg. az építéséhez anyagilag hozzájáruló nemzetközi szervezet titkára, michael gschiesser a tervbemutatón elmondta: ezideig 75 országban több mint 200 gyermekfalv létesítését segítették elő. céljuk, hogy az állami gondozott gyermekek kisebb otthonokban, családi környezetben, testvér ier gyermektársaságban, a környező település társadalmába illeszkedve nevelkedjenek. /mti/

t me/s ag

15.12 211283 1419

--

sb0047 4 150 mtib1052

az mhsz nógrádi jubileuma

1983. december 21. - kiállítás nyílt szerdán a magyar honvédelmi szövetség nógrád megyei szervezetének salgótarjáni székházában a szervezet fennállásának 35. évfordulója alkalmából. hat vitrinben a megyei szervezet különböző korszakait, sokrétű tevékenységének dokumentumait, tárgyi emlékeit, képzési- és versenydíjait, valamint a szervezet nemzetközi kapcsolatait mutatják be. az évforduló alkalmából ünnepséget is rendeztek, amelyen átadták a salgótarjáni ruhagyár dolgozóinak emlékszlaját.

az mhsz nógrád megyei szervezetének munkájában több mint tízezren vesznek részt. százkét honvédelmi és technikai klubban kétszáz szakosztály működik. évente ötszáz fiatal gépjárművezetőt, rádiótávírást, repülőmodellezőt és könnyűbuvárt képeznek ki. pászton és salgótarjánban sárkányrepülő klub is tevékenykedik. /mti/

csiz/kö ká sn
15.39 211283 0874

--

sb0048 4 150 mtib1053 /közönségszolgálat/

a környező országok várható időjárása

1983. december 21. - a környező országok határmenti körzeteinek várható időjárása péntek reggelig:

ausztria:

eleinte borult idő, ismétlődő esővel, záporral. később időnként már felszakadozik a felhőzet. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 3, 8, pénteken hajnalban -1, plusz 4 fok.

csehszlovákia:

tulnyomóan borult idő, ismétlődő esővel, záporral. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 3, 8, pénteken hajnalban 0, 5 fok.

szovjetunió:

délnyugat felől fokozatosan megnövekszik a felhőzet, szórványosan esővel, záporral. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 4, 9, pénteken hajnalban 1, 6 fok.

románia:

délnyugat felől fokozatosan megnövekszik a felhőzet, szórványosan kisebb esővel, záporral. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 5, 10, pénteken hajnalban 2, 7 fok.

jugoszlávia:

nyugaton borult idő, ismétlődő esővel, záporral. keleten változóan felhős idő elszórtan esővel. a hőmérséklet csütörtökön kora délután 6, 11, pénteken hajnalban 3, 8 fok. /mti/

fgy/kö sl sn
15.44 211283 1155

--

sb0049 4 150 mtib1054 /közönségszolgálat/

az európai nagyvárosok hőmérséklete

1983. december 21. - az európai nagyvárosok csütörtökre várható maximális hőmérséklete:

párizs	11,
london	11,
osló	-1,
stockholm	2,
helsinki	1,
berlin	4,
varsó	6,
leningrád	2,
moszkva	2,
kijev	4,
prága	4,
bécs	6,
róma	17,
madrid	12,
belgrád	10,
bukarest	4,
szófia	6,
athén	19 fok.

/mti/ fgy/kö sl sn
15.48 211283 0919

--

sb0050 4 130 mtib1056

eltemették hámosi ottót

1983. december 21. - ~~szomban~~ a farkasréti temetőben kísérték utolsó utjára hámosi ottó rózsza ferenc-dijas újságírót, a film színház muzsika című lap főszerkesztőjét.

a művelődési minisztérium nevében tóth dezső miniszterhelyettes bucsuzott az elhunytól. megemlékezésében szólt arról, hogy hámosi ottó kiemelkedő szerepet töltött be kulturális életünkben, és részt vállalt a színház és a filmművészet fejlődési tendenciáinak feltárásában. úgy tett eleget vállalt kötelezettségének, hogy közben íróként is jelentőset alkotott.

--

a lapkiadó vállalat nevében siklósi norbert vezérigazgató, a család, a barátok nevében várkonyi tibor, a magyar nemzet ~~rovatvezetője~~ bucsuzott háromi ottótól, akinek koporsóját a magyar ujságírók legjobbainak járó jókai-lepel borította. /mti/
di/mi/kö ag sn
15.53 211283 0832

--

sb0051 4 130 mtib1057 /embargó: 18.00 óráig!/
kitüntetés /kézér imre/

1983. december 21. - az elnöki tanács kézér imrének, a fővárosi 2. számú építőipari vállalat mszmp bizottsága titkárának több évtizedes mozgalmi munkája elismeréseként, nyugállományba vonulása alkalmából a munka érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta. /mti/
mi/kö ag sn
15.54 211283 0318

--

sb0052 4 160 mtib1058

tudományos pályadíjak átadása pecsett

1983. december 21. - átadták a dél-dunántul 1983. évi tudományos pályázatának díjait szerdán a pécsi akadémiai székházban. ez volt az eddigi legeredményesebb regionális pályázat: a beérkezett tizenhét pályaműből a bíráló bizottság tizenhatot jutalmazott. kiemelt díjban részesítette lex lászló és csekő józsef vegyészeti, valamint király lajos nyelvészeti témájú értekezését. ebben az évben már olyan pályaművek kerültek a bíráló bizottság elé, amelyeket első alkalommal két évig írhattak a kutatók. a tudományos pályázatra a vegyészeti, nyelvészeti, nemzetiségi politika, oktatás, bányászat területéről választottak témákat. a pécsi akadémiai bizottság fő feladatának tartja, hogy lehetőséget adjon a fiatal kutatóknak és szakembereknek a tudományos igényű publikációk készítésére, támogassa az üzemekben, intézményekben folyó kísérleteket, s az ezekből készült sikeres pályaműveket eljuttassa azokra a helyekre, ahol a gyakorlatban alkalmazni tudják a tudományos eredményeket. /mti/

igó/s ká sn

16.21 211283 1052

--

sb0053 4 130 mtib1060

ülést tartott a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága

1983. december 21. - szerdán a városházán ülést tartott a fővárosi tanács végrehajtó bizottsága. a testület egyebek között meghallgatta a beruházási főosztály tájékoztatóját a heim pál kórház rekonstrukciója első ütemének befejezéséről, valamint a már épülő káposztásmegyeri lakótelep beruházási programjának második részéről.

a heim pál gyermekkórház rekonstrukciós beruházási programjának jóváhagyásától az első ütem befejezéséig nyolc év telt el. ebből hat év volt az építés, a munkálatok során megépült egy 1500 adagos főzőkonyha, 92 ágyas nővérszállás. bővítették a telefonközpontot is, elkészült egy 20 munkahelyes szakorvosi rendelő, 40 ágyas csecsemő és gyermekosztály, valamint több központi ellátórészleg is: a röntgen, a laboratórium, s a kórházigazgatás és gazdasági igazgatóság épülettömbje. felépült a központi transzformátor-állomás, az intézmény új raktárépületet és portát kapott, s ebben az időszakban oldották meg a közművek rekonstrukcióját is.

a főváros legjelentősebb lakásépítési területe a már épülő káposztásmegyeri városrész, ahol elkezdődött az alapközművek építése, elkészült a szilas patak új medre, s most az első lakóépületek panelszerelésén dolgoznak.

a terület rendezési tervét a fővárosi tanács városrendezési és építési főosztálya készítette el, amelynek alapján a beruházási főosztály öt szakaszra bontotta az építési programot. a végrehajtó bizottság az ugynevezett ii/a ütem beruházási programját megtárgyalva határozott arról, hogy a megyeri ut, a szilágyi ut és a később megépítendő metróvonal határolta területen 3107 lakás épüljön, amelyeknek átlagos alapterülete 61 négyzetméter lesz. többségén négyzetes épületek készülnek itt, de lesz nyolcszintes garzonház is, a területet pedig kétszintes házak zárják majd le. a tervezők nem feledkeztek meg a kapcsolódó létesítményekről sem: az új lakónegyedben lesz 40 tantermes általános és 32 tantermes középiskola, 400 gyermek számára óvoda és 200 személyes bölcsőde. épül gyógyszertár, orvosi rendelő és 3400 négyzetméternyi üzlet. az alapfokú kereskedelmi szolgáltató és egészségügyi intézményeket a tömegközlekedés utvonalaiban, a lakóépületek földszintjén helyezik el. a káposztásmegyeri lakótelep ii/a ütemének befejezési határideje: 1989 vége. /mti/

fr/pá/s ag ie

16.36 211283 2343

--

sb0054 1 130 mtib1062

ülést tartott a minisztertanács

1983. december 21. - a kormány tájékoztatási hivatala közli:

a minisztertanács szerdai ülésén megtárgyalta és jóváhagyta a magyar-szovjet gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési kormányközi bizottság budapesti üléséről szóló jelentést. megbizta a gazdasági bizottságot, hogy gondoskodjon az ülés határozatainak végrehajtásáról.

a kormány az igazságügyminiszter jelentése alapján megállapította, hogy a középtávu - az 1981-1985 közötti időszakra szóló - jogalkotási program végrehajtása tervszerűen halad. jelentős új jogszabályok születtek, korszerűbbé, áttekinthetőbbé és összehangoltabbá vált a joganyag. a feltétlenül indokoltnál azonban még mindig több a kiadásra kerülő rendeletek, rendelkezések és iránymutatások száma, ezért további lépéseket kell tenni a tulszabályozottsághoz vezető törekvések visszaszorítására.

a minisztertanács megvitatta az országos középtávu kutatási és fejlesztési terv végrehajtásának tapasztalatairól szóló jelentést. megállapította, hogy a kutató-, fejlesztő munka tervezésének rendszere alapján bevált, a terv részét képező országos programok lényegi módosítására nincs szükség, de a megvalósítás menetében számolni kell a követelmények és feltételek változásaival.

a kormány megtárgyalta a kneb elnökének a testnevelés és a tömegsport helyzetéről adott jelentését. az összegezett tapasztalatok alapján az illetékes állami szerveket felhívta, a tömegszervezeteket felkérte, hogy lehetőségeik mértékéig nyújtsanak segítséget az iskolai, a munkahelyi és a lakóterületi testnevelési, sportolási lehetőségek bővítéséhez. /mti/

kö -ár ie
16.40 211283 1660

--

sb0055 1 130 mtib1063

a jogalkotás mérlege /1. rész/

1983. december 21. -

a szocialista jogrendszer fejlesztése során hazánkban már gyakorlattá vált a középtávu jogalkotási programok kidolgozása. társadalmi-gazdasági életünk gyorsan változó viszonyai közepette nem lehet ugyan előre pontosan felmérni valamennyi jogalkotási feladatot, a jelentősebb teendők meghatározásán alapuló tervszerűség azonban, - a tapasztalatok szerint -, nagyban hozzájárul jogalkotásunk továbbfejlesztéséhez, s elősegíti a kodifikációs munka tudományos megalapozását. e főbb gondolatok jegyében tájékoztatta a minisztertanácsot az igazságügyminiszter az 1981. és 1985. közötti időszak jogalkotási feladatainak időarányos teljesítéséről.

ez a program - amelyről még 1980-ban hozott határozatot a kormány - a mostani ötéves jogalkotási tevékenység legfőbb céljaként az állami élet fejlesztését, a közigazgatás korszerűsítését és a népgazdaságban végzett munka tökéletesítését jelölte meg. a középtávu jogkodifikációs terv - miként a miniszter jelentette - időarányosan teljesült.

a megalkotott jogszabályok között számos olyan van, amely társadalmi-gazdasági életünkben nagy jelentőségű, s egész jogrendszerünkre hatással van. ilyenek, egyebek között: az államigazgatási eljárás új szabályait tartalmazó törvény, a gazdálkodás felelősségi rendszerének következetesebb működtetését szolgáló jogszabályok, az állami vállalatokra és szervezetekre vonatkozó jogszabályok módosítása, a kisvállalkozással kapcsolatos új szabályok, a természetvédelem átfogó újraszabályozása, a nemzetközi szerződésekről, az ügyvédségről és a jogtanácsosokról szóló törvényerejű rendelet.

a jogalkotási tevékenység azonban az utóbbi években túlterjedt a középtávu jogalkotási tervben foglaltak teljesítésén. a különböző életviszonyokban jelentkezett új igények többnyire a jogszabályok módosítását, ugyanakkor új rendelkezések kiadását is szükségessé tették. számos jogszabály - elsősorban miniszteri rendelet és utasítás, de gyakran magasabb szintű jogszabály is - jelent meg tehát „terven felül”. ez utóbbiak közül néhány jelentősebb: az élelmiszerekről, a társadalombiztosításról szóló törvény módosítása, az állategyészségügyről, valamint az alkoholisták kötelező intézeti gyógykezeléséről hozott törvényerejű rendelet, a lakásügyi jogszabályok korszerűsítése, az erdőkről és a vadgazdálkodásról

megalkotott törvény végrehajtási rendelkezéseinek átfogó
újraszabályozása, a találmányok szabadalmi oltalmáról és az
ujtításokról szóló jogszabályok továbbfejlesztése.

/folyt. köv./

t of/er/s
16.41 211283 2571

--

sb0056 1 130 mtib1064

a jogalkotás mérlege /2. rész/

a kodifikációs tervidőszak hátralévő részében megalkotandó
jogszabályok jelentős hányadának előkészítése már megkezdődött, több
jogszabály tervezete már el is készült. az elkövetkezendő két éves
időszak alatt további jelentős területek átfogó felülvizsgálatára
kerül sor. így folytatódik a közigazgatás rendszerére és működésére
vonatkozó joganyag felülvizsgálata, várható a művelődés területére
vonatkozó rendelkezések korszerűsítése, továbbá - mint egész
jogrendszerünkre kiható kodifikációs feladat - a jogalkotás
jogpolitikai elveire és a jogforrásokra alkalmazandó új, magas
szintű rendelkezések megalkotása. a további jelentősebb jogalkotási
teendők közé tartozik a földködex és az új munka törvénykönyve
megalkotása, a családjogi törvény módosítása, a lakossági adók
rendszerére vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata és
korszerűsítése. /mti/

t of/er/s -ár sn
16.42 211283 0914

--

sb0057 4 150 mtib1065

az országos középtávu kutatási fejlesztési terv végrehajtásának
tapasztalatai /1. rész/

1983. december 20. - többszáz vállalat vesz részt az országos
műszaki fejlesztési bizottság és az irányító főhatóságok
támogatásával az országos középtávu kutatási fejlesztési terv
végrehajtásában. először a jelenlegi tervidőszakban készült olyan
ötéves kutatás-fejlesztési terv, amely meghatározza a legfontosabb
feladatokat. a programok kiterjednek a népgazdaság főbb területeire,
így többek között az energetikára, a gépgyártásra, a háttérpararra, a
mikroelektronikára, a távközlési rendszerek korszerűsítésére, a
számítástechnika alkalmazására, a gyógyszeriparra, a
gabonatermesztés fejlesztésére, az atomerőművek biztonságos
üzemeltetésére. emellett tartalmaz a terv olyan, nem közvetlen
gazdasági célú programokat is, mint a településfejlesztés
irányításának, a köznevelés rendszere, a népgazdaság szervezeti
rendszerének továbbfejlesztésének, az általános egységes
szociálpolitikai koncepció megalapozó kutatása. az omfb központi
műszaki fejlesztési alapjának mintegy 30 százalékát a tervben
foglaltak támogatására koncentrálna.

az országos műszaki fejlesztési bizottság jelentése
megállapítja, hogy a feladatok végrehajtása kedvező ütemben halad, s
a középtávu terv nagyban hozzájárul a kutatás és fejlesztés
hatékony kormányzati irányításához. több területen, így az
energetikában, a számítástechnika alkalmazásában, az atomerőművi
berendezések biztonságos üzemeltetésében felgyorsult a műszaki
fejlesztés. jól halad a népgazdaság szervezeti rendszerének
korszerűsítését célzó kutatómunka, egyes részeredményeit már több
központi döntés előkészítésekor hasznosították. a kívántnál lassabb
az előrehaladás a gépgyártástechnológia és a gépipari háttérparar
kutatási és fejlesztési programjainak végrehajtásában. ez azzal is
magyarázható, hogy nehezebbé váltak a licencvásárlások feltételei és
szűkültek a külföldi technológiák adaptálásához szükséges beruházási
források is.

a számítástechnika alkalmazásának programjában résztvevő
vállalatok, így az elektronikus mérőműszerek gyára, a telefongyár,
a bhg híradástechnikai vállalat jó eredményeket értek el a
komputeres áramkör tervezésben. az átfutási időt mintegy
egyharmaddal csökkentették, és megkétszerezték az ilyen módon
tervezett áramkörök mennyiségét. mind több vállalatnál hasznosítják
a számítógépet az irányítás korszerűsítésében. ebben az időszakban
befejezték a tanácsi információs rendszer koncepciójának
kidolgozását.

/folyt. köv./ er
16.43 211283 2525

--

sb0058 4 150 mtib1066

az országos középtávu ... /2. rész/

egy másik program keretében a szójaból és a tejből kivonható fehérje-koncentrátumok felhasználási lehetőségeit vizsgálták a szakemberek. az elkészült alkalmazási technológia lehetővé teszi, hogy szójafehérje és tejfehérje koncentrátumok hasznosításával évente mintegy 8-900 millió forinttal nagyobb értékű élelmiszeripari terméket állítsanak elő. a távközlési rendszerek korszerűsítésének programja keretében külföldi kutatási eredményeket hasznosítva budapesten olyan mikrohullámu berendezéseket helyeztek üzembe, amelyek biztonságosabbá teszik a telefonközpontok közötti kapcsolatokat. a hirtovábbítás további fejlesztését szolgálja, hogy hozzáálltak a kutatók ugynevezett optikai fényvezető rendszerek kidolgozásához, amelyek az eddigi rézkábeleknél lényegesen nagyobb teljesítményűek lesznek. az optikai fényvezetők alkalmazása már a következő ötéves tervben lehetségessé válik a telefonhálózatban. az elmúlt két és fél év során jelentősen előrehaladtak a balaton környezetvédelmével kapcsolatos kutatások. a szakemberek - amellet, hogy feltárták a vízminőség romlásának okait, a fő szennyezőket -, segítséget nyújtottak a vízminőséget javító hatósági és egyéb gazdasági-műszaki intézkedések kidolgozásához. a kezdeti eredmények közé tartozik, hogy több balaton környéki szennyvíztisztítóban megoldották a víz foszfortalanítását.

az eddigi tapasztalatokat összegezve a jelentés megállapítja: nagy figyelmet kell fordítani a végrehajtás során a gazdálkodás feltételrendszerének folyamatos változására, s szükség van a negatív jelenségek kiszűrésével a középtávu tervezési rendszer további folyamatos finomítására. az eddigi tapasztalatokat egyben hasznosítani kell a következő, a vii. ötéves terv időszakára készülő középtávu kutatási, fejlesztési terv kidolgozásában, amelynek munkálatait már megkezdték a szakemberek. /mti/

pf/pá/er sl sn
16.47 211283 1904

--

sb0059 4 130 mtib1067

a testnevelés és a tömegsport helyzete /1. rész/

1983. december 21. - stuber sándor, az mti munkatársa írja:

a népi ellenőrök 1975-ben átfogó, a bajok forrásait is feltáró vizsgálat során elemezték a testnevelés és a tömegsport helyzetét. akkori javaslataik sorsáról, az időközben történt változásokról igyekeztek képet kapni, amikor a közelmúltban ismét széles körű ellenőrzést végeztek. ezt az is indokolta, hogy az elmúlt években egyre inkább a fiatalság életmódjának jellemzőjévé vált a mozgás hiánya. az utóvizsgálat kiterjedt 160 oktatási intézmény mintegy százezer tanulója, hallgatója, 110 munkahely több mint 120 ezer dolgozója, és 130 sportegyesületre. információt gyűjtöttek továbbá a járási, városi és megyei testnevelési hivataloknál, tanácsi szakigazgatási szerveknél is.

a népi ellenőrök tapasztalatai azt igazolják: a legutóbbi vizsgálat óta a tömegsport területén javult az állami és a társadalmi szervek közötti koordináció és együttműködés. az otsh utasítására a sportegyesületek módosították alapszabályukat. ennek megfelelően feladatukká vált a tömegsport felkarolása, sportolási lehetőségek teremtése, elsősorban a bázisvállalatok dolgozóinak. sok klub szervezett „nyitott pálya,-akciót, tovább növelve az egyéni és a tömegsportolás lehetőségét. társadalmi sport- és jégpálya építési akció indult, s ennek nyomán évente mintegy százmillió forint értékben készültek létesítmények. bevezették a munkahelyi olimpiát, megalakultak a lakóterületi sportegyesületek, módosult a falusi spartakiád és az edzett ifjuságért mozgalom rendszere, az olimpiai ötpróba megszervezésével új tömegsport akció indult.

az utóbbi évek egyik legkedvezőbb változása: jelentősen nőtt a természetjárás iránti érdeklődés. a szervezett turázók száma jelenleg a 110 ezret is meghaladja, s a természetjárás, a táborozás az ifjuság körében is egyre jobban tért hódít. az uttörőszövetség, a kisz és az állami ifjusági bizottság különböző intézkedésekkel és anyagi támogatással segítette az országjáró diákköröket, az uttörő vándortáborokat. /folyt. köv./ sr/ka/kö ag sn
16.48 211283 2096

--

sb0060 4 130 mtib1068

a testnevelés ... /2. rész/

e kedvező jelenségek ellenére a népi ellenőrök kénytelenek voltak megállapítani: a legutóbbi vizsgálat óta eltelt időben a legsúlyosabb gondok továbbra is megmaradtak, s az intézkedések ellenére sem javult a helyzet az elvárható mértékben. nem sikerült például szemléletbeli változást elérni: a társadalmi gondolkodás továbbra sem tartja fontosnak a rendszeres testmozgást. a sportegyesületek többségében a tömegsport rovására még mindig az élsportot, illetve a versenysportot helyezik előtérbe, részben a társadalmi igények, részben az anyagi érdekek miatt. a sportágazat jelenlegi költségvetésének öt százalékát fordítja tömegsportra, s még a vizsgált vállalatok sportra költött pénzeinek is több mint ötven százaléka a helyi versenysportot támogatja, amelyben pedig alig-alig vesznek részt a vállalat dolgozói.

a tömegsport - sőt a minőségi sport - javulásában meghatározó szerepe van az iskolarendszernek. a gyermekek túlnyomó többsége 15 évet tölt el oktatási intézményekben, a tapasztalatok szerint azonban még ennyi idő sem elegendő az iskoláknak ahhoz, hogy megszerettessék a tanulókkal a mozgást, hozzájárulva ezzel az egészséges életmód kialakításához. a tömegsport változatlanul fakultatív, érthetetlenül elkülönül a tantervi testneveléstől, nem minősítik, nincs követelmény. a középfokú intézményekben tovább csökkent a rendszeresen sportolók száma, s feltűnően alacsony a lányok részvétele a tömegsport órákon. a diáksportkörök tevékenysége nem elég aktív, a középiskolások körében mind nagyobb a sport iránti érdektelenség, közömbösség. mindez oda vezetett, hogy - miként azt műszeres vizsgálatok is igazolják - a fiatalok nagy többségének állóképessége, ereje, gyorsasága az általános iskola elvégzése után folyamatosan csökken.

amíg azonban a középiskolákban még így is viszonylag rendszeresen sportol a tanulók 17 százaléka, az egyetemeken ez az arány már mindössze 6.5 százalék. a nagymultú egyetemi sportegyesületek jelentős anyagi támogatást kapnak, mégis képtelenek összeegyeztetni az élsport és a tömegsport feladatait. ennek következtében az egyetemisták olykor kiszorulnak saját klubjukból, s nem jut lehetőségük a rendszeres sportolásra az oktatóknak sem. az egyetemi testnevelési órák színvonala nem megfelelő, a tanárok abban érdekeltek, hogy nagyobb jövedelmet jelentő másodállásokat vállaljanak egyesületeknél és különböző sporttanfolyamokon.

a vizsgált vállalatoknál a dolgozók 14 százaléka sportolt rendszeresen, és további nyolc százalékuk vett részt országos tömegsport-akciókban. /folyt. köv./ sr/ka/kö ag sn
17.04 211283 2597

--

sb0061 4 150 mtib1069

kétezredik lakás

1983. december 21. - szerdán, a zuglói centenáriumi lakótelepen ünnepélyesen átadták az „összefogás”, ifjúsági és munkáslakás-építő és fenntartó szövetkezet által épített 2000. lakást. a szövetkezet szervezése 1970-ben kezdődött, mai formáját pedig 1977-ben nyerte, ekkor fogadták el azt a programot is, amely 3000 lakás folyamatos építését és fenntartását irányozza elő. a szövetkezet tagjai vagyis a lakástulajdonosok több mint 90 százaléka fiatal házaspár.

a kivitelezők, az április 4. és a prosperitás építőipari szövetkezet nemcsak a 2000 lakást, hanem két óvodát, bölcsődét és egy üzletsort is felépített az új házak környékén. az épületek három- ötszintes, nagyblokkos szerkezettel, teljes összkomforttal egy- négy lakószobás lakásokkal épülnek, átlagosan 56 négyzetméter alapterületen. /mti/

1 fgy/s sl ie
17.05 211283 0854

--

sb0068 4 150 mtib1070

különleges acél a Lenin kohászati művekből

1983. december 21. - a diósgyőri Lenin kohászati művek tavaly átadott kombinált acélművében szerdán a gyártmányfejlesztési programnak megfelelően elkészült az első adag különleges minőségű acél. a konverteres gyártás során előállított acél a magyar villamosenergiaipar, elsősorban az energetikai gépeket előállító gyárak számára jelent lehetőségeket a tőkés importanyag helyettesítésére. a magyar szilíciumtartalmu transzformátoracél a korábbi 2-3 wattal szemben csupán 1 watt, vagy annál is kevesebb veszteséggel képes továbbítani az áramot.

a Lenin kohászati művekben több esztendőre kidolgozott gyártmányfejlesztési programjának jelentős állomása, ez az acéltípus hosszú távon garantálhatja a hazai villamosipar számára a takarékos energiatovábbítást, egyben fontos feltételét jelenti a korszerű transzformátorgyártásnak, s már a következő évben jelentős import-megtakarítást eredményez. a Lenin kohászati művek felkészült az új acéltípus folyamatos gyártására, s a jövő év első negyedévében készek a megrendelések fogadására. /mti/
tre/er ká ie
17.06 211283 1113

a különleges minőségű acél elkészült

--

sb0063 4 130 mtib1071

a testnevelés ... /3. rész/

ezek a számok ugyan növekvő arányt jeleznek, de a népi ellenőrök felhívták a figyelmet arra, hogy a dolgozók sportja, mozgása még nem vált tömegessé és rendszeressé.

a vizsgálat tapasztalatai alapján a kneb felhívta a figyelmet a legsürgetőbb teendőkre. így - egyebek között - szorgalmazta olyan, a társadalmi igényeket reálisan felmérő, elméletileg megalapozott, hosszútávú koncepció kidolgozását, amely segíti az egészséges életmód kialakítását és középpontjában a tömegsport szerepel. a javaslat szerint az iskolai és a tömegtestnevelés irányítása egyenrangú fontosságú lenne a verseny- és az élsportéval, természetesen az ehhez szükséges személyi, tárgyi és szervezeti feltételek megteremtésével. szükség van arra is, hogy oktatási intézményeink alkalmassá váljanak a kor követelményeinek megfelelő sportmozgalom szervezésére; a vállalatok és a szövetkezetek sportra fordított anyagi támogatása erőteljesebben szolgálja a tömegsport fejlesztését, a dolgozóknak a testmozgásba való minél szélesebb körű bevonását. gondoskodni kell a tömeges sportoláshoz szükséges sportfelszerelési cikkek termeléséről és forgalmazásáról, s hasznos volna, ha a tömegkommunikációs eszközök is segítenék a rendszeres testnevelés propagálását, az egészséges életmód népszerűsítését, a fiatalok és a szülők tudatformálását, szemléletváltozását - állapította meg a központi népi ellenőrzési bizottság. /mti/ sr/ka/kö ag sn
17.12 211283 1452

--

sb0064 4 130 mtib2001

tanácskozott a tit országos elnöksége

1983. december 21. - a társadalomtudományi ismeretterjesztés helyzetét, a tit VIII. közgyűlésének határozataiból eredő feladatok végrehajtásának, a különböző tudományos társaságokkal való együttműködésének a lehetőségeit vitatta meg szerdai ülésén a tudományos ismeretterjesztő társulat országos elnöksége.

a tit természettudományi stúdiójában rendezett tanácskozáson Kovács Géza, a társadalomtudományi titkárság vezetője egyebek között elmondotta: a társadalomtudományi ismeretterjesztéssel foglalkozó tagok száma évek óta mintegy 8000; csaknem egytizedük tudományos kutató és egyetemi-főiskolai tanár. rajtuk kívül sokszázan tartanak rendszeresen előadásokat, olyanok is, akik nem tagjai a tit-nek.

tavaly a társadalomtudományok ismeretköréből több mint 114 ezer órányi előadást és vitát tartottak 2.341.000 résztvevővel, s várhatóan az ideai adatok is hasonlóan alakulnak.

Kovács Géza hangsúlyozta: a társadalomtudományi ismeretterjesztés a szaktudományok felhasználásával a leginkább időszerű kérdésekre igyekezett válaszolni. a témakörök között az érdeklődésnek megfelelően kiemelt helyet kapott a nemzetközi politikai és katonai viszonyok bemutatása, a gazdasági élet problémái, társadalmi szerkezetünk változásainak elemzése, a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének elméleti és gyakorlati kérdésköre. előtérbe kerültek a nemzeti tudatról, a nemzeti identitásról és a világnézetéről szóló előadások. különös gondot fordítottak a munkahellyel, a családi élettel, a szabadidő ésszerű felhasználásával, az állampolgári jogok gyakorlásával kapcsolatos tudnivalókra. a legkedveltebb és a legmagasabb színvonalú ismeretterjesztési formák a szabadegyetemek és a nyári egyetemek, valamint a különféle sorozatok. a munkások számára iszámában működő át- és továbbképző tanfolyamok tananyagában közgazdasági, jogi, politikai ismeretek is helyet kaptak. a különféle tanfolyamokon például 5000 órában oktattak tavaly közgazdasági ismereteket. *Tuegy*

a feladatokról szólva az előadó kiemelte: a társadalomtudományi ismeretterjesztő tevékenységnek a maga sajátos eszközeivel segítenie kell az eszmei-politikai nevelőmunkát, a szocializmustól idegen nézetek elleni küzdelmet. a társadalmi valóság kritikai feltárása, fejlődésünk ellentmondásos jellegének, korlátainak tudatosítása mellett egyértelműen és elkötelezetten kell képviselnie az előadóknak a szocializmus ideológiai-politikai alapelveit, érdekeit és értékeit. az ismeretterjesztő munka tudományos színvonalának emelése érdekében erősíteni szükséges a tit-nek a tudományos alkotóműhelyekkel és társaságokkal a kapcsolatait. /mti/

és/pá/er -ár ie
17.13 211283 2664

--

sb0065 4 130 mtib2002

alkotó ifjúság pályamunkák

1983. december 21. - szerdán a művelődési minisztériumban értékelték azokat az elméleti pályamunkákat, amelyek 1983-ban az alkotó ifjúság mozgalom keretében születtek. a most beérkezett pályázatok többsége pedagógiai vonatkozású. több pályamunka született szakmódszertani, neveléstudományi és olvasás-kutatási témakörökben. kiemelkedően jónak értékelték a matematika-oktatásra vonatkozó, a nehezen nevelhetőség témakörével foglalkozó, valamint a cigánygyerekek óvodai nevelését vizsgáló alkotásokat.

a több mint 60 pályázat közül a legjobbak szerzőinek díjakat adtak át, s a legsikeresebb 18 alkotást a közeljövőben hasznosítják.

/mti/
di/er -ár ie
17.22 211283 0695

--

sb0066 4 130 mtib2003

akadémiai elismerések tudományos kutatóknak

1983. december 21. - a magyar tudományos akadémia immár nyolcadik alkalommal részesítette jutalomban azokat, akik jelentős kutatási eredményeket értek el a távlati és a középtávú tudományos kutatások körében.

e jutalmakra az országos kiemelt kutatási feladatokhoz kapcsolódó új tudományos eredményekkel lehetett pályázni. összesen 436 pályaművet nyújtottak be, közülük 200-an érdemelték ki az mta jutalmát. az elismerésben részesült tudományos munkákat 604-en alkották, ami arra utal, hogy szaporodnak a tudományos életben szaporodnak a kutatói kollektívák, egyre nagyobb teret hódít a csoportos alkotói munka, a tudományos problémák interdiszciplináris vizsgálata és kezelése - állapították meg az értékeléskor.

a jutalmakat szent ágoston jános, az mta elnöke ünnepélyes keretek között szerdán adta át az akadémián. /mti/

és/er -ár ie
17.33 211283 0906

--

sb0067 4 130 mtib2004

a lengyel kulturális miniszter látogatása

1983. december 21. - köpeczi béla művelődési miniszter meghívására december 18-21. között látogatást tett hazánkban kazimierz zygulski, a lengyel népköztársaság kulturális és művészeti minisztere. a miniszterek tájékoztatták egymást országaik kulturális életének időszerű kérdéseiről, s megvitatták a magyar-lengyel kulturális kapcsolatok továbbfejlesztésének, az alkotó műhelyek együttműködése elmélyítésének lehetőségeit. a megbeszélések során nagy figyelmet fordítottak a lengyelország újjászületésének 40. évfordulójára tervezett magyarországi megemlékezések programjára, s megállapodtak abban, hogy ez alkalommal kiállítások bemutatására, színházi, zenei együttesek és szövegtáblák vendégszereplésére, valamint ünnepi filmbemutatókra kerül sor.

a lengyel minisztert fogadta aczél györgy, az mszmp kb titkára, és sarlós istván miniszterelnök-helyettes, az mszmp politikai bizottságának tagjai. a találkozók jelen volt jerzy zielinski, a lengyel népköztársaság budapesti nagykövete is. /mti/

er -ár ie
17.33 211283 1066

--

sb0068 4 160 mtib2005

új uttoróházat és zeneiskolát avattak szolnokon

1983. december 21. - szolnokon szerdán felavatták a megyeszékhely új uttoróházát és zeneiskoláját. a korszerű, kétszintes létesítményt mohácsi ottó, szolnok megye tanácsának elnöke adta át ünnepélyesen a város 12 ezer uttorójét és kisdobosát képviselő pártasoknak.

az uttoróház és zeneiskola példás társadalmi összefogással valósult meg. a szolnok megyei állami építőipari vállalat az alapkövetélekor vállalt ígéretéhez híven, egy év alatt, építette fel a létesítményt, belső kialakításához pedig egyebek között a tiszai butoripari vállalat helyi gyára nyújtott segítséget. a város uttorócsapatai a hulladékgyűjtési akciók során kapott pénzt ajánlották fel az építés támogatására. a tereprendezésből, a takarításból az ifjúkommunisták is kivették részüket.

bel

- 48 -

1983.12.21.

az uttörőház helyiségeiben a pajtások tizenöt szakkörben és klubban foglalatostkodnak. /mti/

laz/s ká ie

17.34 211283 0941

--

sb0069 4 150 mtib2006

új telefonközpont miskolcon

1983. december 21. - miskolc győri-kapui városrészében szerdán 1000 állomásos crossbar rendszerű telefonközpontot helyeztek üzembe. a konténeres központot a miskolci postaigazgatóság szokatlanul rövid idő alatt, mindössze egy hónap alatt telepítette.

az új telefonközpont bekapcsolásával szerda délutántól ötszáz miskolci előfizető száma megváltozott. a posta kéri, hogy aki miskolcra telefonál, előtte a helyi tudakozónál kérjen információt a helyes kapcsolási számról. /mti/

tre/s ká ie

17.36 211283 0541

--

sb0070 4 160 mtib2007

pécsi józsef nivódij

1983. december 21. - ötödik éve ítéli oda a magyar reklámszövetség a pécsi józsef nivódijat. a fényképes reklám művészi rangra emelése terén uttörő muunkásságot kifejtő fotóművészről és fényképeszeti szakiróról elnevezett díjat az idén tóth józsef fotóművész kapta meg. a balázs béla-dijas alkotó több éves kiváló reklámfotós tevékenységéért részesült az elismerésben. a nivódijat szerdán a fészek művészklubban adták át. /mti/

i/is/s -ár ie

17.39 211283 0481

--

bel

- 49 -

1983.12.21.

sb0071 4 180 mtib2008 /közönségszolgálat/

időjárásjelentés

1983. december 21. - a meteorológiai intézet jelenti szerdán este 17.40 órakor:

várható időjárás az ország területén csütörtökön

enyhe, eleinte esős idő

eleinte tulnyomóan borult, esős idő várható. később nyugat felől felszakadozik a felhőzet és egyre több helyen megszűnik az eső.

a nyugati, délnyugati szél időnként megerősödik.

a hőmérséklet kora délután 4, 9 fok között valószínű.

/mti/

s ie
17.43 211283 0484

--

sb0072 4 130 mtib2010 /közönségszolgálat/

a tömegközlekedés ünnepi menetrendje - a fővinform tájékoztatója /1. rész/

1983. december 21. - a budapesti tömegközlekedés karácsonyi változásairól a fővinform adott tájékoztatást. december 24-én, szombaton valamennyi metro-végállomásról 15.45 perckor indulnak az utolsó szerelvények. a milleniumi földalatti vasút vonalán az utolsó vonatok indulási ideje a mexikói utólól 15.45, a vörösmarty térről pedig 16.10 perc.

a metro végállomásáról induló felszíni járatok a csatlakozás megteremtése érdekében az utolsó beérkező metro-szerelvényhez igazodva körülbelül 16.10-kor indulnak utoljára.

a hév-vonalak belső végállomásairól az utolsó szerelvények 17 órakor indulnak. a külső végállomásokról szentendréről 16.13 perckor, gödöllőről 16 órakor, ráckevéről 15.22 perckor, csepelről pedig 16.40 perckor indul az utolsó vonat. az átkelőhajók - ha a

4

vizállás lehetővé teszi az indítást - megyerről 18 órakor, pünkösdfürdőről 18.10-kor, soroksár, molnárszigetről 18 órakor, csepelről 18.05-kor, budafok-hárosról 18 órakor, a rózsza utcától 18.10-kor indulnak.

december 24-én a menetrend szerinti villamos és autóbusz járatok általában 16 óráig közlekednek. Lezen a napon éjszakai autóbusz-járatokat is indít, amelyek 16 órától 25-én üzemkezdetig szállítják az utasokat. a 42-es autóbusz a batthyány térről 17.30 perckor indul, ahonnan a járatok éjjelig 30 percként követik egymást, majd 60 percként indulnak. a 43-as autóbusz a varga jenő térről 17.25-kor indul, a másik végállomásáról, a nagytétényi szőlő térről pedig 17.55 perckor. a járatok 60 perces időközönként indulnak. a 78-as autóbusz örs vezér téri végállomásáról 16 órakor indul, a szarvas térről 16.26 perckor. a járatok 15 percként követik egymást. a 111-es járat első kocsija a bécsi uti végállomástól 16.15 perckor, a margithid-budai hidfőjétől pedig 16.30-kor indul. a buszok 30 percként követik egymást. a 144-es autóbusz első kocsija az örs vezér tértől 16.30 perckor, rákosszentmihály csömöri uttól 17 órakor indul. a buszok éjjelig 30 percként, azután 60 percként indulnak. a 173-as vonalán az ujjalotai erdőkerülő utcai végállomásától 16.30-kor indul, a boráros tértől pedig 17 órakor. a járatok 30 perces időközönként követik egymást. a 182-es járat kőbánya-kispest metro-állomásról 15.56 perckor, a határ uti metro-állomásról 16.10-kor, ujjpest forgalmi teleptől pedig 15.50-kor indul. a buszok 20 percként követik egymást. a „c„ jelű járat a bihari jános utcai végállomásától 16.25 perckor, a margitszigetről pedig 16.40 perckor indul, 35 perces időközönként.

/folyt. köv./ fr/er
18.01 211283 2595

--

sb0073 4 130 mtib2011 /közönségszolgálat/

a tömegközlekedés ünnepi menetrendje ... /2. rész/

december 24-ről 25-re virradó éjszaka a boráros tér és a csepeli tanácsház tér között 179/é jelzéssel autóbusz közlekedik. a boráros térről 17.20-kor, a csepeli tanácsház térről pedig 17 órakor indul az első autóbusz, az utolsó kocsik pedig 3.20-kor, illetve 3 órakor gördülnek ki a végállomásról, addig 20 perces időközönként követve egymást.

a bkv éjszakai villamosjáratokat is indít. a 6-os villamos első szerelvénye 16.15-kor indul a mórlicz zsigmond körtéri végállomásról, a moszkva térről 16.45-kor. a szerelvények 15 percként követik

u

egymást. a 10-es villamos rákospalotai végállomásáról 16.30-kor, ujjpest forgalmi telepről pedig 16.50 perckor indul, 20 perces időközönként. a 28-as járat a józsef köruti és az ujjköztemetői végállomásáról is 16.20 perckor indul, majd az első kocsit követően 20 percként gördülnek ki a szerelvények. a 31-es villamos ferenc köruti és pacsirta telepi végállomásáról is 16.40-kor indul. az első járatokat követően 40 percként közlekednek a villamosok. a 47-es villamos a mórlicz zsigmond körtér és a varga jenő téri végállomásáról is 16.30 perckor indul, s az első kocsikat követően 30 percként indulnak a szerelvények. a 49-es villamos első kocsija a kelenföldi végállomásról 16.10 perckor, a moszkva térről pedig 16.20 perckor indul ki. a szerelvények 20 percként követik egymást. az 50-es villamos a határ uti végállomásról 16.10-kor, pestlőrinc béke térről pedig 16.40 perckor gördül ki. az első kocsikat követően 20 percként indulnak a járatok. /mti/

fr/er ie
18.02 211283 1585

--

sb0074 4 130 mtib2013

békedemonstráció debrecenben

1983. december 21. - nagyszabású békedemonstráció színhelye volt szerdán debrecen. délután a debreceni városi sportcsarnokban rendezett nagygyűlésen mintegy két és félezer sportoló tiltakozott a fegyverkezési hajszá ellen. este a kölcsény ferenc művelődési központ előtti téren több mint tízezer békéért aggódó ember sereglett össze a megye egész területéről. a nagygyűlésen ott volt kovács béla, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, sarkadi nagy barna, az országos béketanács főtitkára és sikula györgy, a megyei pártbizottság első titkára.

a békemegmozdulás résztvevői megemlékeztek az ideiglenes nemzetgyűlésről, amely 39 esztendővel ezelőtt, 1944. december 21-én a debreceni református kollégiumban ült össze, hogy segítse a háboru utáni békés élet kibontakoztatását. erre emlékeztetett a nagygyűlés szónoka, dr. bartha tiber református püspök.

a nagygyűlés résztvevői hajdu-bihar megye több mint félmillió lakossága nevében táviratban fejezték ki békeakarataikat. a megye lakossága - mint a távirat megfogalmazza - támogatja a szovjetunió, a szocialista országok válaszpontjait, amelyek az erőegyensúly fenntartását célozzák. a béke vágyát, a fegyverkezési hajszá elleni tiltakozást több ~~száz~~ aláírás is megerősítette hajdu-bihar megyében.

u

a debreceni békemegmozdulás befejezéseként a „béke,, feliratu gyertyákon fellobbant a béke lángja.

a nagygyűlést követően sarkadi nagy barna, az országos béketanács főtitkára „békéért,, emléklakettet adott át a kölcsény ferenc művelődési központ kollektívájának, a békemozgalom érdekében kifejtett tevékenysége elismerésül. /mti/

tár/kö ká ie
19.14 211283 1689

--

sb0075 4 180 mtib2019

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /1. rész/

1983. december 21.

- sb0001 bővül a hűtőgéphálózat ... /1. rész/
- sb0002 bővül a hűtőgéphálózat ... /2. rész/
- sb0003 leányvállalat lesz a dunai vasmű budapesti gyáregysége
- sb0004 műanyag lámpatestek exportra
- sb0005 újabb szépségápoló szerek a biogalból
- sb0006 zuglói könyvtárak
- sb0007 szóbel-album
- sb0008 karácsony-köszöntők kétegyházán
- sb0009 megzavart természet
- sb0010 újabb napközi az öregeknek
- sb0011 a kecskeméti színház vendéggjátéka
- sb0012 átépítik az ndk kulturális és tájékoztatási központot
- sb0013 kertészet és szőlészet 51-52. száma
- sb0014 új televíziós dokumentumfilm
- sb0015 gazdag halasítás a körösökön
- sb0016 a hatékonyabb vegyipari termelésért
- sb0017 tizmillió pár kesztyű
- sb0018 len-együttműködés
- sb0019 a hévízi gyógyfürdő ünnepi nyitvatartása
- sb0020 tervek, ajánlások - békés megye tervei 1984-ben
- sb0021 ünnepi szállítmányok
- sb0022 új szobor makón
- sb0023 új köjál-központ zalaegerszegen
- sb0024 kitüntetés /elekes lászló/
- sb0025 átadták a káf okleveleket
- sb0026 tehermentesítő út békéscsabán
- sb0027 megérkezett a földgáz
- sb0028 a szolnok megyei tsz ujitók sikere
- sb0029 időjárásjelentés
- sb0030 a zala megyei tanács ülése

ds

MTI

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

parlament

bkk.1. katona imre beszéde

a/ag

1983. december 21.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk katona imrének, az elnöki tanács titkárának beszédét, amely az országgyűlésen, december 22-én hangzik el. a beszéd feloldásig szigoruan embargó!

keretet és javításokat elhangzáskor adunk.

x x x

a magyar népköztársaság alkotmánya szocialista államunk alaptörvénye, meghatározza a társadalmi rendet, rögzíti az államszervezetre, az állampolgárok jogaira és kötelességeire vonatkozó rendelkezéseket. ezért különösen fontos esemény a mostani, amikor az országgyűlés napirendjén az alkotmány módosítása szerepel - mondotta bevezetőül katona imre, majd így folytatta:

a ma érvényben lévő alkotmányunkat 1949-ben iktatta törvénybe az országgyűlés. ez történelmi jelentőségű vivmány volt: szentesítette a néphatalmat, és célul tűzte ki a kizsákmányolástól mentes társadalom, a szocializmus felépítését.

/folyt.köv./

- 1 -

As

parlament

bkk.1./ katona imre.....1.folyt./-a

az azóta eltelt 34 év alatt csak egyszer került sor az alkotmány lényeges módosítására, amikor 1972-ben, a megelőző több mint két évtizedes, az egész társadalomban lényegi változást hozó fejlődés ezt szükségessé tette. az azóta eltelt egy évtized tapasztalatai megmutatták, hogy alkotmányunk alapján jól szolgálja azoknak a feladatoknak a megoldását, amelyek a szocialista társadalom építése terén előttünk állnak.

népi alkotmányunk alapelvei ma is érvényesek. mindezek alapján kijelenthetjük, hogy szocialista állam- és jogrendszerünk, politikai intézményrendszerünk szilárd alaptörvényre épül.

szocialista társadalmunk fejlődésének eredményeként ismét időszerűvé vált, hogy állami életünkben több új szervezeti megoldást vezessünk be.

ezek a módosítások a szocialista demokrácia továbbfejlesztésének igényével is összefüggnek. úgy vélem, hogy ez az igény magától értetődik, hiszen a szocialista demokrácia elmélyítése, összhangba hozatala a társadalom fejlődésével, időről-időre törvényszerűen jelentkezik. ez az igény megkívánja magasabb szintű jogszabályoknak, sőt magának az alkotmánynak a módosítását is. a most benyújtott törvényjavaslat ezt a célt szolgálja.

a javasolt rendelkezések az alkotmányosság fokozott védelmével, a minisztertanács összetételével, az államtitkárok jogalkotási hatáskörével, az ország területi beosztásával, valamint a választási rendszerünkkel kapcsolatosak. - mondotta az elnöki tanács titkára, majd szólt az alkotmányosság ellenőrzésének kérdésével összefüggő javaslatról. kifejtette: az alkotmányosság társadalmi rendünk egyik legfontosabb elve. ennek érvényesülése feltételezi, hogy az alkotmányban kitűzött célokat az élet minden területén megvalósítsuk és előírásait betartsuk; de feltételezi azt is, hogy jogalkotásunk és jogalkalmazásunk összhangban legyen az alkotmány rendelkezéseivel.
/folyt.köv./

- 2 -

parlament

bkk.1./ katona imre.....2.folyt./-a

az alkotmányos rend biztosítása elsősorban az országgyűlés feladata. e jogkörében az állami szervek alkotmányba ütköző vagy a társadalom érdekeit sértő rendelkezéseit megsemmisítheti. az elnöki tanácsnak is feladata, hogy őrködjék az alkotmány végrehajtásán. az elnöki tanács, az alkotmányosság feletti felügyeleti joga értelmében, eltörölhet, illetve megváltoztathat minden olyan jogszabályt, államigazgatási határozatot vagy intézkedést, amely az alkotmányba ütközik.

hazánkban minden állami szervnek kötelessége, hogy az alkotmányt, az alkotmányos jogszabályokat megtartsa és feladatkörében eljárva megtarttassa. az alkotmányosság érvényesülését felügyeli a kormány, és a bíróságoknak, az ügyészségeknek is fontos feladata az alkotmányosság védelme.

bátran leszögezhetjük, hogy hazánkban alkotmányos rend van, ez pártunk és dolgozó népünk nagy vívmánya. ez azonban nem ment fel bennünket ama kötelezettségünk alól, hogy további intézkedéseket tegyünk annak érdekében: az alkotmány előírásai a jövőben még maradéktalanabban érvényesüljenek. ezért indokolt az alkotmányosság védelmét szolgáló eszközök továbbfejlesztése.

az alkotmányosság fokozott védelmének szükségességét elsősorban a jelenlegi jogalkotói gyakorlat indokolja. állami és gazdasági rendünk irányításában meghonosodott, és érvényesül a normatív irányítási rendszer és módszer. ez igényli, és egyben növeli is a jogszabályok, irányelvek, különböző utmutatások számát. a legfelsőbb bíróság irányelvei és elvi döntései mellett ma a miniszterek, az országos hatáskörű szervek vezetői is kibocsátanak - az általuk kiadott jogszabályok mellett - irányelveket, elvi állásfoglalásokat és tájékoztatókat. ezek fontos szerepet töltenek be a jogszabályok értelmezésében és alkalmazásában. mindez növeli azonban annak veszélyét, hogy a jogalkotás, illetve a jogalkalmazás összhangja esetenként meg bomlik.

a tapasztalatok azt mutatják, hogy a jogalkotás alkotmányosságának biztosítására hivatott felsőszintű állami szervek ezekről nem mindig szereznek időben tudomást. ennek tulajdonítható, hogy esetenként az elvárható beavatkozás is késik, vagy elmarad.

/folyt.köv./

- 3 -

parlament

bkk.1./ katona imre.....3.folyt./-a

mindezek szükségessé teszik, hogy az alkotmányosság védelmének állami-jogi biztosítékait az eddigiéknél hatékonyabbá tegyék. indokolt tehát, hogy a jogalkotást - az alkotmányosság szempontjából - egy újonnan létesítendő önálló szerv: az alkotmányjogi tanács is ellenőrizze, anélkül, hogy a jogalkotó szervek, valamint a jogalkotás koordinálását végző igazságügyminiszter hatásköre és felelőssége csökkenne.

az alkotmányjogi tanácsnak, mint sajátos szervnek, a jelentősége indokolja, hogy róla maga az alkotmány rendelkezze. a javaslat szerint az alkotmányjogi tanács vizsgálhatja a jogszabályok és jogi iránymutatások alkotmányosságát, azoknak az alkotmánnyal való összhangját. lehetővé kell tenni, hogy ha a vizsgálat során az alkotmánnyal ellentétes jogi rendelkezést tár fel, az általa alkotmányellenesnek tartott jogi rendelkezés végrehajtását felüggeszthesse.

nem teheti ezt meg az országgyűlés és az elnöki tanács által hozott rendelkezések tekintetében, mert az alkotmányjogi tanács az országgyűlés szerve. ugyancsak nem függesztheti fel a tanács a legfelsőbb bíróságnak a bíróságokra kötelező irányelveit és elvi döntéseit, mert ez beavatkozás lenne a bíróság igazságszolgáltatási jogkörébe.

a törvényjavaslat az alkotmányjogi tanácsot az országgyűlés által választott, új önálló szervnek tekinti, amely jellegénél fogva sajátos feladatot lát el. az alkotmányjogi tanács tehát az országgyűlés megbízásából működik. ez kellő társadalmi, politikai súlyt ad tevékenységének, egyben erősíti a legfelsőbb államhatalmi-népképviselői testület irányító és ellenőrző szerepét.

a törvényjavaslat tehát nem kívánja bevezetni az úgynevezett „alkotmánybíráskodást”, hanem továbbra is azon az elvi alapon marad, hogy az alkotmányosság védelmének legfőbb őre maga az országgyűlés, amely azonban ezt a feladatkörét az alkotmányjogi tanács közreműködésével gyakorolja.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ katona imre.....4.folyt./-a

az alkotmányjogi tanács szervezetének és működésének részletes szabályait külön jogszabályban célszerű meghatározni.

ellenőrzési rendszerünk általában megfelel a követelményeknek. ez azonban - természetesen - nem jelenti azt, hogy annak továbbfejlesztésére, hatékonyabbá tételére ne tegyünk meg a szükséges intézkedéseket - mutatott rá a továbbiakban katona imre.-ennek az elgondolásnak a jegyében hozzuk létre az alkotmányjogi tanácsot és ez meg kívánja a népi ellenőrzésre vonatkozó egyes szabályok módosítását is.

a jelenlegi szabályozás szerint a központi népi ellenőrzési bizottság elnökét, elnökhelyetteseit és tagjait - az országgyűléstől kapott felhatalmazás alapján - a népköztársaság elnöki tanácsa választja meg. a javasolt módosítás elfogadása esetén a központi népi ellenőrzési bizottság elnöke a minisztertanács tagja lenne. ez jobban kihangsúlyozná a legfelsőbb népképviselői szerv iránti felelősségét, egyben lényegesen megnövelné az egész szervezet politikai súlyát.

ugyanakkor a központi népi ellenőrzési bizottságnak a minisztertanács által történő irányítása továbbra is kedvező feltételeket biztosítana az állami ellenőrzés tervezésére és összehangolására, a vizsgálati eredmények közvetlen kormányzati hasznosítására.

ezt követően az elnöki tanács titkára az államtitkári tisztségről szolt, amely 1968-ban létesült, ekkor országos hatáskörű szerv vezetésével megbízott államtitkár mindössze 5 volt.

a törvényerejű rendelettel lehetőséget teremtünk az államtitkári jogalkotói tevékenységre, de azzal a megkötéssel, hogy az államtitkári rendelkezés, mint jogszabály, az állampolgárokra közvetlenül kötelező szabályt nem tartalmazhat.

az országos hatáskörű szerv vezetésével megbízott államtitkár tehát jelenleg csak az állami szervekre, vállalatokra, szövetkezetekre és egyéb gazdálkodó szervekre vonatkozó kötelező rendelkezést bocsáthat ki.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ katona imre.....5.folyt./-a

az utóbbi évtizedben az állami irányítás mód-
szereiben jelentős változások történtek. a gazdaság - és
általában a társadalom - irányításában a már említett,
közvetett irányítási módszereknek megnőtt a szerepe, vagyis
a jogi szabályozás útján való irányítás is szélesebb
körűvé vált. alkalmazása felmerül az államtitkárok által
vezetett országos hatáskörű szervek munkájában is.

ma 12 országos hatáskörű szervet vezet állam-
titkár. közöttük több olyan feladatkört ellátó szerv is van
- így például az országos vízügyi hivatal, vagy az országos
környezet-és természetvédelmi hivatal - ahol a tevékenységi
kör jellegéből fakad, hogy a szabályozást igénylő terület
nemcsak jogi személyeket, hanem az állampolgárokat is é-
rinti, és a rendelkezéseket nem lehet különválasztani, mi-
vel ez a szabályozás megkettőzését vonná maga után.

az ipar irányításának átszervezése következté-
ben bővült az országos anyag-és árhivatal hatásköre is, hi-
szon átvette az ipari miniszter ágazati irányítása alá tar-
tozó területen az árhatósági funkciókat. ezzel még több o-
lyan feladat került hatáskörébe, amelynek ellátása az állam-
polgárokra kötelező jogszabályok kibocsátását is szükséges-
sé teszi.

a munkaügyi minisztérium megszűnésével új or-
szágos hatáskörű szervként - államtitkár vezetésével -
létrejött az állami bér-és munkaügyi hivatal. ez fontos
feladatot lát el olyan bér-és munkaügyi szabályok megalko-
tásában is, melyek jelentős része szintén érinti az állam-
polgárok jogait és kötelességeit.

ma már az országos hatáskörű szerveket vezető
államtitkárok feladatai és jogalkotási hatásköre között
nincs meg a kellő összhang. indokolt megteremteni annak a
lehetőségét, hogy az országos hatáskörű szerv vezetésével
megbízott államtitkár - a minisztertanács által meghatáro-
zott feladatkörben - az állampolgárokra is kötelező ren-
delkezéseket adhasson ki. magától értetődően ezek a
rendelkezések nem lehetnek ellentétesek az országgyűlés,
az elnöki tanács vagy a minisztertanács által alkotott
jogszabályokkal, valamint a miniszteri rendeletekkel.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ katona imre.....6.folyt./-a

természetesen továbbra is érvényesíteni kell azt
az elvet, hogy az állampolgárok jogaira és kötelességeire
vonatkozó rendelkezések lehetőleg magasabb szintű jogszabá-
lyokban fogalmazódjanak meg.

alkotmányunk a tanácsokról szóló fejezetében meg-
határozza a tanácsi rendszer legfontosabb alapegységeit -
folytatta katona imre.- az elmúlt évtized politikai, gazdasá-
gi és társadalmi fejlődése szükségessé tette e tanácsi rend-
szernek, - mint az irányítás egyik legfontosabb területének
- a szocialista fejlődést elősegítő korszerűsítését.

az ország községei és városai nagy társadalmi át-
alakuláson mentek át. városaink száma 1984. január 1-től
109-re emelkedik. e városok mind jelentősebb szerepet töltenek
be a vonzáskörzetükben élő lakosság ellátásában, ügyeik
intézésében is. fokozatosan bővültek és erősödtek azok a
kapcsolatok, amelyek a városokat a környezetükhöz tartozó
községekkel összekötötték. a jelenlegi irányítási és együtt-
működési formák a kiegyensúlyozott és egészséges továbbfejlő-
déshez már nem felelnek meg, ezért szükséges bevezetni az
irányításnak olyan új rendszerét, amely lehetőséget nyújt a
további fejlődéshez.

ezt a törekvést fejezte ki már az 1971-ben meg-
alkotott tanácstörvény is, amely járási szinten megszüntet-
te a tanácsokat, és az igazgatási feladatok ellátására lét-
rehozta a járási hivatalokat. ennek a szervezeti rendszernek
egy évtizedes működése alatt a községi és a városi tanácsok
tovább erősödtek, szerepük növekedett, és egyre több gazdasági,
ellátási, igazgatási és szervezési feladatot láttak el. e
folyamatok eredményeként - a gyakorlati élet követelményé-
hez igazodva - lehetővé vált, hogy a járások, mint közigazga-
tási egységek megszűnjenek. ezért az alkotmány módosításáról
szóló javaslat szerint megszűnik a megyéknek járásokra tör-
ténő tagozódása. ez kedvező feltételeket teremt a helyi ta-
nácsok önkormányzati jellegének kibontakozásához, gazdálkodá-
si és döntési önállóságuk kiteljesedését eredményezi.

/folyt.köv./

parlament

bkk.1./ katona imre.....5. folyt./-a

az utóbbi évtizedben az állami irányítás módszereiben jelentős változások történtek. a gazdaság - és általában a társadalom - irányításában a már említett, közvetett irányítási módszereknek megnőtt a szerepe, vagyis a jogi szabályozás útján való irányítás is szélesebb körűvé vált. alkalmazása felmerül az államtitkárok által vezetett országos hatáskörű szervek munkájában is.

ma 12 országos hatáskörű szervet vezet államtitkár. közöttük több olyan feladatkört ellátó szerv is van - így például az országos vízügyi hivatal, vagy az országos környezet-és természetvédelmi hivatal - ahol a tevékenységi kör jellegéből fakad, hogy a szabályozást igénylő terület nemcsak jogi személyeket, hanem az állampolgárokat is érinti, és a rendelkezéseket nem lehet különválasztani, mivel ez a szabályozás megkettőződését vonná maga után.

az ipar irányításának átszervezése következtében bővült az országos anyag-és árhivatal hatásköre is, hiszen átvette az ipari miniszter ágazati irányítása alá tartozó területen az árhatósági funkciókat. ezzel még több olyan feladat került hatáskörébe, amelynek ellátása az állampolgárokra kötelező jogszabályok kibocsátását is szükségesé teszi.

a munkaügyi minisztérium megszűnésével új országos hatáskörű szervként - államtitkár vezetésével - létrejött az állami bér-és munkaügyi hivatal. ez fontos feladatot lát el olyan bér-és munkaügyi szabályok megalkotásában is, melyek jelentős része szintén érinti az állampolgárok jogait és kötelezéseit.

ma már az országos hatáskörű szerveket vezető államtitkárok feladatai és jogalkotási hatásköre között nincs meg a kellő összhang. indokolt megteremteni annak a lehetőségét, hogy az országos hatáskörű szerv vezetésével megbízott államtitkár - a minisztertanács által meghatározott feladatkörben - az állampolgárokra is kötelező rendelkezéseket adhasson ki. magától értetődően ezek a rendelkezések nem lehetnek ellentétesek az országgyűlés, az elnöki tanács vagy a minisztertanács által alkotott jogszabályokkal, valamint a miniszteri rendeletekkel.

/folyt.köv./

as

parlament

bkk.1./ katona imre.....6. folyt./-a

természetesen továbbra is érvényesíteni kell azt az elvet, hogy az állampolgárok jogaira és kötelezéseire vonatkozó rendelkezések lehetőleg magasabb szintű jogszabályokban fogalmazódjanak meg.

alkotmányunk a tanácsokról szóló fejezetében meghatározza a tanácsi rendszer legfontosabb alapegységeit - folytatta katona imre.- az elmúlt évtized politikai, gazdasági és társadalmi fejlődése szükségessé tette a tanácsi rendszert, - mint az irányítás egyik legfontosabb területének - a szocialista fejlődést elősegítő korszerűsítését.

az ország községei és városai nagy társadalmi átalakuláson mentek át. városaink száma 1984. január 1-től 109-re emelkedik. e városok mind jelentősebb szerepet töltenek be a vonzáskörzetükben élő lakosság ellátásában, ügyeik intézésében is. fokozatosan bővültek és erősödtek azok a kapcsolatok, amelyek a városokat a környezetükhöz tartozó községekkel összekötötték. a jelenlegi irányítási és együttműködési formák a kiegyensúlyozott és egészséges továbbfejlődéshez már nem felelnek meg, ezért szükséges bevezetni az irányításnak olyan új rendszerét, amely lehetőséget nyújt a további fejlődéshez.

ezt a törekvést fejezte ki már az 1971-ben megalkotott tanácstörvény is, amely járási szinten megszüntette a tanácsokat, és az igazgatási feladatok ellátására létrehozta a járási hivatalokat. ennek a szervezeti rendszernek egy évtizedes működése alatt a községi és a városi tanácsok tovább erősödtek, szerepük növekedett, és egyre több gazdasági, ellátási, igazgatási és szervezési feladatot láttak el. e folyamatok eredményeként - a gyakorlati élet követelményéhez igazodva - lehetővé vált, hogy a járások, mint közigazgatási egységek megszűnjenek. ezért az alkotmány módosításáról szóló javaslat szerint megszűnik a megyéknek járásokra történő tagozódása. ez kedvező feltételeket teremt a helyi tanácsok önkormányzati jellegének kibontakozásához, gazdálkodási és döntési önállóságuk kiteljesedését eredményezi.

/folyt.köv./

as

parlament

bkk.1./ katona imre.....7.folyt./-a

a községi tanácsok önállóságának fokozásával távlatokban el kell érni, hogy a közvetlen megyei irányítás általánossá váljék. addig azonban, amíg ennek a feltételei megérnek, szükséges, hogy a megyei irányítás közvetítésében a városok és a városi jogú nagyközségek közreműködjenek; viszont ott, ahol a feltételek ma is adottak, lehetőség van már most is arra, hogy egyes nagyközségeket bekapcsoljunk a megyei irányításba.

az előkészítő munka során felvetett kérdésekre is válaszolva mondhatjuk: meggyőződésünk, hogy a közigazgatás átszervezése növeli annak a lehetőségét, hogy az alkotmány módosítása után, vagyis 1984. január 1-ével a már korszerűsített irányítási rendszerben működő tanácsis és más állami szervek szocialista hazánk építésében vállalt feladataikat magasabb színvonalon, nagyobb önállósággal lássák el; ugyanakkor növekedjék felelősségérzetük az állampolgárok ügyeinek intézésénél.

az alkotmány a birói szervezetről szólva a „járásbiróság,„ elnevezést alkalmazza. tekintettel arra, hogy a járás, mint közigazgatási egység megszűnik, javasoljuk a járásbiróság megjelölés elhagyását, kimondva, hogy a magyar népköztársaságban az igazságszolgáltatást a magyar népköztársaság legfelsőbb bírósága, a fővárosi bíróság és a megyei bíróságok; illetőleg a helyi bíróságok gyakorolják.

választási rendszerünknek az alkotmányban rögzített alapelvei beváltak - szögezte le ezután katona imre, hozzátéve: szocialista demokráciánk fejlődése és a választások eddigi tapasztalatai azonban szükségessé teszik választási rendszerünk továbbfejlesztését.

- minthogy ez a kérdés az országgyűlés mostani ülészakán külön napirendi szerepel, ezért erről csak röviden kívánok szólni. a választások alapvető módszereként az egyéni választókerületi rendszert ezután is célravezető fenn tartani. továbbra is így választanánk az országgyűlési képviselők túlnyomó többségét és a helyi tanácstagokat. a fővárosi és a megyei tanácstagokat - az eddigieknek megfelelően - a helyi tanácsok választják.

/folyt.köv./

♀ pontként

parlament

bkk.1./ katona imre.....8.folyt./-a

a törvényjavaslatban új, hogy az országgyűlési képviselők egy kisebb részét országos választási listán válasszák meg az állampolgárok. ez a rendelkezés azt jelentené, hogy mintegy 30-35 közéleti személyiség indulna az országos választási listán.

az egyéni választókerületi rendszer, mint alapelv, továbbra is fennmarad, a törvényjavaslat azonban figyelembe veszi azt a fontos politikai érdeket, hogy az országgyűlésben jelen legyenek politikai, társadalmi életünk kiemelkedő vezetői, szövetségi politikánk, a kultúra, a tudomány elismert kiválóságai. e személyiségek munkájának a jellege azonban jóval meghaladja egy-egy, viszonylag kislétszámú választókerület lakosságának a képviseletét, mivel tevékenységük országos jelentőségű. indokolt tehát jelölésüket, illetőleg megválasztásukat nem egy választókerülethez kötni, hanem országossá tenni.

az egyéni választókerületi rendszerrel jelenleg nem az alkotmány, hanem a választási törvény rendelkezik. az egyéni választókerületekben és az országos választási listán történő választás azonban olyan lényeges elv, amelyet indokolt az alkotmányban is rögzíteni. ehhez az alkotmányt ki kell egészíteni azzal a rendelkezéssel, amely előírja, hogy az országgyűlési képviselőket választókerületenként és országos választási listán, a helyi tanácstagokat pedig választókerületenként választják.

az alkotmány a népképviseleti testületek tagjainak visszahívásáról azt mondja ki, hogy az országgyűlési képviselőket, valamint a tanácsok tagjait választóik hívhatják vissza. ez az eljárási mód az országos választási listán megválasztott képviselőkre gyakorlatilag nem alkalmazható. ezért a javaslat szerint az említett rendelkezést ki kell egészíteni azzal, hogy az országos választási listán megválasztott képviselők visszahívásáról - a hazafias népfront országos tanácsának javaslatára - az országgyűlés döntsön.

/folyt.köv./

is

parlament

bkk.1./ katona imre.....9.folyt./-a

a törvényjavaslat végül arról is rendelkezik, hogy az alkotmányt módosító, új szabályok 1984. január 1-én, a választásokkal kapcsolatos új rendelkezések pedig az 1985. évi általános választás kitűzésének napján lépnek hatályba.

- ennyiben kívántam összefoglalni azokat a módosító javaslatokat, amelyeknek a törvénybe iktatása esetén alkotmányunk az eddiginél is hatékonyabban szolgálja majd népünk érdekét, az előttünk álló célok elérését - mondotta befejezésül katona imre, az elnöki tanács titkára./mti/

as
-.-

- 10 -

parlament

bkk.2. dr. markója imre expozéja

of/a/-ár

1983. december 21.

az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el dr. markója imre igazságügyminiszter expozéja, amelynek szövegét rendelkezésre bocsátjuk.

az anyag f e l o l d á s i g e m b a r g ó s !

x x x

- amikor a minisztertanács megbízásából és nevemben előterjesztem az országgyűlési képviselők és a tanács-tagok választásáról szóló törvényjavaslatot, ezt annak tudatában teszem, hogy politikai és jogi szempontból kiemelkedő jelentőségű törvényhozási aktusra kerül most sor - mondotta a miniszter, majd hangsúlyozta:

- a választási rendszer és a választójog minden államban hű kifejezője az uralkodó társadalmi és gazdasági viszonyoknak, s egyik alapvető eszköze a politikai hatalom gyakorlásának. így van ez a szocialista társadalmakban is, ahol a választási rendszer és a választójog a munkásosztály, a dolgozó nép hatalmának fontos megtestesítője és megvalósítója.

- a törvényjavaslat jelentőségét indokolva természetesen azokról a konkrét törekvésekről is szólni kell, amelyek a mi országunkat és népünket vezérik. ezek lényegét és alapvető célját abban lehet megfogalmazni, hogy elkötelezett hívei vagyunk a szocialista eszmék megvalósításának, a szocialista társadalom építésének, tehát annak is, hogy a szocialista demokrácia állandó fejlesztésével minél teljesebben biztosítsuk népünk legszélesebb rétegeinek bevonását a politika alakításába, a közügyek intézésébe és a közélet ellenőrzésébe.

/folyt.köv./

as

- 11 -

parlament

bkk.2./ dr.markója imre.....1.folyt./-a

ha visszatekintünk felszabadulás utáni történelmünkre, de különösen az utóbbi negyedszázad történéseire, megcáfolhatatlan tényként állapíthatjuk meg, hogy a szocialista demokrácia széles körű kibontakoztatása a párt és a kormány politikájának mindig is a legfontosabb célkitűzései közé tartozott.

e szándékot a párt legutóbbi, xii. kongresszusa is határozottan kinyilvánította, amikor - az addig elért történelmi jelentőségű eredmények elismerése mellett - azt állapította meg, hogy több területen még nem kielégítő a szocialista demokrácia szintje, s ezért további jelentős erőfeszítésekre van szükség a demokrácia tökéletesítése érdekében. ezt követően párt- és állami vonalon egyaránt cél tudatosan dolgoztunk azért, hogy ez a kongresszusi határozat is az élet realitásává váljon.

erőfeszítéseink arra is irányultak, hogy társadalmunk minden közegében, az élet minden területén nyitabb, őszintébb, kritikusabb, tehát valóban demokratikusabb légkör alakuljon ki, de arra is, hogy a dolgozók demokratikus jogait szélesítsük, e jogok gyakorlásának garanciarendszerét erősítsük, s a demokrácia fórumrendszerét - főként a hazafias népfront, a tömegszervezetek és a népképviselői szervek tevékenységének tartalmasabbá és hatékonyabbá tételével - továbbfejlesszük. úgy véltük ugyanis, ezek az erőfeszítések csak együttesen válthatják ki azt a hatást, hogy az állampolgárok legszélesebb rétegei valóban sajátjuknak érezzék a szocializmus ügyét, azt a politikát, amely ennek szolgálatában áll, és készek legyenek cselekvően és felelősségteljesen részt venni a hatalom gyakorlásában, a közügyek intézésében.

- mai világunk és életünk sajnos nem mentes a feszültségektől és a nehézségektől. mostanában sokakban felmerül az a kérdés, hogy ebben a nehezebb helyzetben vajon szükséges és érdemes-e újabb és újabb reform-elképzeléseken gondolkoznunk, és ezek megvalósításáért ilyen jelentős erőfeszítéseket kifejteni. meggyőződésünk, hogy igen, érdemes. nemcsak azért, mert a szocializmus sikeres építése általában is elképzelhetetlen a megújulásra való állandó törekvés nélkül, hanem azért is, mert a gondok és problémák mielőbbi megoldásának is ez az egyik legfontosabb feltétele, illetve biztosítéka.
/folyt.köv./

parlament

bkk.2./ dr.markója imre.....2.folyt./-a

törvényszerű tehát, hogy pártunk és kormányunk társadalmunk egészét, s ezen belül is elsősorban a gazdaságirányítás rendszerét és a politikai intézményrendszert illetően folyamatosan keresi azokat az újszerű megoldásokat, amelyek révén eredményesebben megvalósíthatjuk társadalompolitikai és gazdaságpolitikai elképzeléseinket. az alkotmány módosítása, a választójog reformja, a közigazgatás átszervezése és korszerűsítése, a népi ellenőrzési rendszer továbbfejlesztése és a gazdaságirányítási rendszer napirenden lévő további tökéletesítése is e törekvések közé tartozik.

- a beterjesztett törvényjavaslatot kiemelkedő politikai és jogi jelentősége miatt különös gonddal készítetük elő, s e munka során maximálisan igyekeztünk érvényesíteni a törvényelőkészítés demokráciájára vonatkozó követelményeket. bár az utóbbi évtizedekben nálunk már politikai gyakorlattá vált a legfontosabb jogszabály-tervezetek társadalmi és szakmai vitája, most mégis minden túlzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a választójogi törvényjavaslat soha nem tapasztalt érdeklődést váltott ki közvéleményünkben. ez a tömeges érdeklődés egyértelműen jelezte, hogy a szocialista demokrácia elmélyítése társadalmi és gazdasági fejlődésünknek egyre inkább folyamatosan érvényesülő, alapvető elemévé, illetve igényévé válik.

ismeretes, hogy a törvény tervezetét - amelynek teljes szövegét több ezer példányban, javasolt legfontosabb új rendelkezéseit pedig a sajtó útján mintegy másfél millió példányban adtuk közre - a hazafias népfront országos tanácsa más társadalmi szervezetekkel együttműködve széles körű országos társadalmi vitára bocsájtotta. a több mint 1300 fórumon, több tízezer résztvevővel lezajlott vitákon mintegy 25 000 észrevétel és javaslat hangzott el. örömmel nyugtázzuk: a viták - amellett, hogy sok értékes gondolatot adtak a választójogi törvényjavaslat jobbá tételéhez is -, azt a célt is szolgálták, hogy a résztvevők elmondhassák véleményüket mindazokról a kérdésekről, amelyek napjainkban, az állami élet és a szocialista demokrácia fejlesztésével összefüggésben, mint elképzelések és megoldandó feladatok napirenden szerepelnek.

e széles körű viták tapasztalatait mindenképp előtt a beterjesztett törvényjavaslatban hasznosítottuk. a vitáiban résztvevők észrevételei és javaslatai alapján a tervezet számos rendelkezését átdolgoztuk, illetve módosítottuk, s a tervezetben szereplő jónéhány alternatív javaslattal kapcsolatos végleges állásfoglalás kialakításánál is a viták során kialakult többségi véleményt vettük figyelembe.
/folyt.köv./

parlament

bkk.2./ dr.markója imre.....3.folyt./-a

a választójogi törvényen tulmutató - sokszor igen kritikus - észrevételekkel és javaslatokkal kapcsolatban pedig arról számolhatok be, hogy ezek feldolgozása is folyamatban van, s hasznosításukat az elkövetkezendő időszak egyik legfontosabb feladataként tartjuk számon. különösen nagy figyelmet fordítunk majd azoknak a véleményeknek és elgondolásoknak a tanulmányozására, amelyek az új választójogi törvény alapján megválasztandó népképviselői szervek, azaz az országgyűlés és a tanácsok tevékenységének továbbfejlesztésére, tartalmasságának tételére, illetve a közigazgatás további korszerűsítésére, egyszerűsítésére irányultak.

a minisztertanács nevében kijelenthetem, hogy a kormányzati szervek minden erővel törekedni fognak a most lezajlott társadalmi viták tapasztalatainak messzemenő hasznosítására. ez az elhatározásunk is bizonyítja azt, hogy egész társadalomirányítási rendszerünkben élő és eleven valósággá kívánjuk tenni a demokrácia tiszteletét, érvényesülését és felelősségteljes gyakorlását.

- a szocialista demokráciának, amely társadalmi-gazdasági rendszerünk egészét áthatja, nagy jelentősége van az államéletben is. ezt alkotmányunk is kifejezésre juttatja, amikor alapvető rendelkezései között kimondja, hogy hazánk, a magyar népköztársaság a dolgozó nép hatalmát valószínűsíti meg, és ezt a hatalmat a város és a falu dolgozói - mindenekelőtt az általuk demokratikusan választott és a népek felelős küldöttei által gyakorolják, amellyel, hogy munkahelyükön és lakóhelyükön közvetlenül is részt vesznek a közügyek intézésében.

ezekből az alkotmányos tételekből kiindulva igyekeztünk az utóbbi években megfogalmazni azokat a feladatokat, amelyek az állami élet demokratizmusának további fejlesztése terén előttünk állnak. teendőink fő irányai között szerepelt az is: választási rendszerünk korszerűsítésével, elsősorban demokratizmusának elmélyítésével jobb feltételeket teremtsünk ahhoz, hogy államhatalmi, népképviselői szerveink minden eddiginél eredményesebben gyakorolhassák hivatásukat.

az országgyűlési képviselők és a tanácsstagok választási rendszere fokozatosan, a társadalom fejlődéséhez igazodóan alakult ki hazánkban. a választásokra vonatkozó és jelenleg is érvényben lévő választási szabályokat az 1966-ban megalkotott és 1970-ben módosított választási törvény foglalja magában. e törvény gyakorlati alkalmazása során szerzett tapasztalatoknak a feltárása, összegyűjtése, elemzése és értékelése már az 1971. évi általános választásokat követően megindult.
/folyt.köv./

parlament

bkk.2./ dr.markója imre.....4.folyt./-a

újabb lendületet kapott ez a tevékenység az 1975-ben, de különösen az 1980-ban megtartott választások után.

e tapasztalatok számbavétele egyértelműen bizonyította, hogy választási rendszerünk lényegében jól szolgálta a néphatalom, a szocialista nemzeti egység megvalósulását, s közelebbről azt is, hogy a szocialista demokrácia gyakorlásának olyan kiemelkedően fontos fórumai, mint amilyenek az országgyűlés és a tanácsok, valóban választóik érdekében, nekik felelősen tevékenykedjenek.

ugyanakkor a tapasztalatok arra is ráirányították a figyelmünket, hogy az alkotmányban és a választási törvényben megfogalmazott céljainkat nem mindig sikerült töretlenül, következetesen valóra váltanunk, s ehhez egyes esetekben a választásokkal kapcsolatos politikai gyakorlat és a jogi szabályozás hiányosságai is hozzájárultak. a választási rendszer továbbfejlesztésével kapcsolatos elemző munka egyben arra is felhívta a figyelmünket, hogy társadalmunk adott fejlettségi szintje, a fejlett szocialista társadalom építése egyenesen szükségessé, de lehetségessé is teszi a választások demokratizmusának és népfront-jellegének minden eddiginél teljesebb körű kibontakoztatását.

a választási törvény előkészítéséért felelős politikai és állami szervek e tapasztalatokból kétirányú következtetést vontak le, s ezt a törvénytervezet társadalmi vitájában részt vevők széles köre is megerősítette.

az egyik következtetés az volt, hogy az új törvény javaslatában változatlanul érvényesíteni kell a hatályos szabályozás jól bevált elveit és megoldásait. ezek közül mindenekelőtt azt emelném ki, hogy választási rendszerünk politikai alapjának továbbra is a nemzeti egységet kifejező népfrontpolitikának kell lennie, amely belpolitikailag a szocializmus építésének programját, a nemzetközi kapcsolatokban pedig a szocialista országok szövetségi rendszeréhez való hűségünket, a nemzetközi béke és biztonság ügye iránti elkötelezettségünket jelenti. emellett választási rendszerünkben továbbra is meg kell őriznünk az olyan alkotmányos, a törvényekben eddig is kifejezésre juttatott és megfelelő garanciákkal körülbástyázott alapelveket, mint amilyenek az általános, egyenlő és közvetlen választójog, valamint a titkos szavazás biztosítása.
/folyt.köv./

parlament

bkk.2./ dr. markója imre.....5.folyt./-a

választójogunknak ezzel kapcsolatos szabályai ugyanis a szocialista demokrácia igényeit és követelményeit eddig is és a jövőben is maximálisan kielégítik.

a másik következtetés viszont az volt, hogy a választásokkal kapcsolatos politikai szemléletünkben és módszereinkben, de a jogi szabályozásban is indokolt előbbre lépni és bizonyos változtatásokat bevezetni. e tervbe vett változtatások lényegét illetően először a kettős, illetőleg a többes jelölésekről szólnék:

a képviselői és a tanácstagi választásokon két vagy több jelölt állítását hatályos rendelkezéseink is lehetővé teszik. az a szabály például, hogy a jelölőgyűléseken bármely választópolgár javaslatot tehet a jelöltre, és a megjelentek egyharmadának szavazata már elegendő a jelöléshez, a többes jelölést kívánta ösztönözni. a gyakorlatban mégis ellenkező tendencia kezdett érvényesülni. az országgyűlési képviselőválasztások során 1971-ben 49, 1975-ben 34, 1980-ban pedig már csak 15 választókerületben volt kettős, illetve többes jelölés. a tanácstagok választásakor 1971-ben még 3000 kettős, illetve többes jelölés volt, 1980-ban viszont ez a szám 1800 alá csökkent. e negatív tendencia okai többirányúak voltak, amelyek egymást fel erősítve hatottak. közrejátszottak e helyzet kialakulásában a választások előkészítésében és lebonyolításában meghatározó szerepet betöltő szervek nemegyszer következetlenséget, politikai bátortalanságot, felesleges aggályoskodást és mechanikus statisztikai szemléletet tükröző gondolkodásmódja, magatartása éppúgy, mint az, hogy épp ennek következtében az állampolgároknak csökkent az érdeklődés az iránt, hogy jogaikkal és lehetőségeikkel következetesen éljenek. pedig a mi választási rendszerünknek valóban mindig lényegi eleme volt az, hogy az állampolgároknak módjuk legyen soraikból a legalkalmasabb jelöltet kiválasztani, s szavazatukkal e jelöltet megválasztani.

az új választási törvényjavaslat e nemkívánatos jelenségekből vonta le a következtetést, amikor jogi eszközökkel is biztosítani kívánja, hogy az egyéni választókerületekben a képviselők és a helyi tanácstagok választásakor mindenütt két vagy több jelöltet állítsanak.
/folyt.köv./

parlament

bkk. 2. /dr. markója imre 6. folyt./kö

a kettős vagy többes jelölés természetesen megnöveli a jelölőgyűlések jelentőségét is. a jelölőgyűléseket eddig is a választások előkészítése legszélesebb társadalmi fórumainak tekintettük, amelyeken a választópolgárok demokratikus légkörben tanácskozhatnak az országos és a helyi politikáról, és dönthetnek a jelöltekről. ennek a jövőben még inkább így kell lennie. a törvényjavaslat ehhez is jobb feltételeket igyekszik teremteni. a javaslat szándéka mindenekelőtt az, hogy a választópolgároknak minél több lehetőségük legyen a számbajöhető jelöltek alapos megismerésére és gondos kiválasztására. ezt a szándékot a jelölőgyűlések számának szaporítása éppúgy elősegítheti, mint a tervezetnek az az újszerű rendelkezése, miszerint a képviselőjelöltek és a tanácstagok a választást megelőző napig tevékenységüket és elképzeléseiket választóikkal - egyenlő feltételek mellett - ismertethetik, s ebből a célból a hazafias népfront bizottságai gyűléseket szervezhetnek.

a jelölőgyűlésekkel kapcsolatban a korábbiaktól eltérő egyik szabály a következő rendelkezést tartalmazza: „a jelölőgyűléseken a választókerület lakosai és a választókerület területén lévő vállalatok, szervezetek, hivatalok, intézmények dolgozóinak képviselői vehetnek részt.„ ez - a társadalmi viták „kohójában,„ kiforrálódott megfogalmazás - egyrészt biztosítja a területi képviselet elvének maradéktalan érvényre jutását, másrészt nem zárja el a választókerületben lévő, ennél fogva a választás alapján létrejövő népképviseleti testületekkel és tagjaikkal szűkszerűen szoros kapcsolatban álló munkahelyek kollektíváit sem attól, hogy a jelölőgyűléseken részt vegyenek és javaslatot tehessenek.

a törvényjavaslat fontos, garanciális jelentőségű rendelkezése az is, hogy több jelölőgyűlés tartása esetén a korábbi jelölőgyűlésen elhangzott valamennyi javaslatot - ha a javasolt személy ott szavazatot kapott - a későbbi jelölőgyűlésen is szavazásra kell feltenni. ezt az indokolja, hogy a jelölőgyűlések eredményeként az egyes jelöltek személyével kapcsolatban az egész választókerület közvéleményének akaratát meg lehessen ismerni, és a jelöltek se szenvedjenek hátrányt azért, mert a későbbi jelölőgyűlés résztvevői nem ismerik az előző jelölőgyűlés állásfoglalását.
/folyt. köv./

bkk. 2. /dr. markója imre 7. folyt./kö

hasonló a tervezetnek az a szabályozása, amely előírja, hogy a jelölőgyűlések lefolytatásával kapcsolatban bármely választópolgár kifogást emelhet, és e kifogást a helyi, illetve a választókerületi elnökségek kötelesek folyamatosan elbírálni, s ha szükséges, a demokratizmus és a törvényesség védelmében a megfelelő intézkedéseket megtenni.

külön is szeretném kiemelni, hogy a törvényjavaslat a jelölés egész folyamatában, a jelölőgyűlések megszervezésében és lebonyolításában növeli a hazafias népfront szerepét. ezt a szerepet egyébként a javaslatnak az a rendelkezése is meghatározó jelentőségűvé teszi, amely szerint a jelölteknek - a jelölés elfogadása mellett - arról is nyilatkozniuk kell, hogy a hazafias népfront programját magukénak vallják.

ezzel kapcsolatban hangsúlyozni kell: a kettős, illetve a többes jelölés nem jelentheti tehát azt, hogy zöld jelzést biztosítunk olyan jelöltek indulásához, akik a szocializmussal, a nemzetközi béke és biztonság ügyével szemben álló alternatívát képviselnek. azt viszont feltétlenül jelenti, hogy a hazafias népfront csak olyan jelöltek indulását fogja támogatni, akik a lehető legmagasabb színvonalon tudják ezt a programot megvalósítani.

a törvényjavaslat szellemében a választópolgároktól is azt kérjük, hogy a jelöltek kiválasztása és megválasztása során fejezzék ki a politikánk melletti kiállásukat, ugyanakkor azt is juttassák határozottan kifejezésre, hogy a jelöltek közül valóban a legrátermettebbek képviselhesék a lakosság egészének, vagy az érintett közösségeknek az érdekeit.

- a beterjesztett törvényjavaslat ujszerű elgondolásai közé tartozik, hogy a tervezet éppen a kettős és a többes jelölés általánossá tételével összefüggésben lehetővé teszi: azok a meg nem választott képviselőjelöltek és helyi tanácsstag-jelöltek, akik az érvényes szavazatoknak legalább az egynegyedét megkapták, pótképviselői, illetve póttanácsstagi mandátumhoz jussanak. ennek az intézménynek a választási rendszerünkbe való beiktatása, amellyel, hogy a közéletben részt vevők körét is szélesíti, segít elosztatni azt a sajnálatosan kialakult felfogást és érzést is, amely sokakban úgy fogalmazódott meg, hogy akit nem választottak meg képviselőnek vagy tanácsstagnak, az „bukott embernek”, tekintendő.
/folyt. köv./

bkk. 2. /dr. markója imre 8. folyt./kö

a pótképviselői, illetve a póttanácsstagi mandátum bevezetése ezeken túl azzal a konkrét haszonnal is járhat, hogy az időközi választások számát lényegesen csökkenteni lehet, miután a választókerületi mandátum megüresedése esetén a pótképviselő és a póttanácsstag külön választás nélkül a képviselő, illetve a tanácsstag helyébe lép. időközi választásokat tehát ezentúl csak olyan választókerületekben kell tartani, ahol nincs pótképviselő vagy póttanácsstag.

a törvénytervezet változtatási szándékait tovább elemezve arról is szólni kell, hogy a tervezet társadalmi vitája során általános egyetértés fogadta az országos választási lista bevezetésére vonatkozó javaslatunkat is. e javaslat értelmében a társadalmi életben jelentős szerepet játszó, kiemelkedő személyiségek köréből képviselőnek javasoltak egy részét - az országgyűlési képviselők mintegy 10 százalékát - országos választási listán jelölnék és választanák meg. e személyeknek a népfrontmozgalomba tömörült politikai, társadalmi és érdekképviseleti szervek javaslatai alapján történő jelölése a hazafias népfront országos tanácsának a jogkörébe tartozna, választásuk viszont az ország valamennyi választópolgárának közvetlen szavazásával történne. az országos választási listán megválasztott képviselők jogai és kötelességei természetesen teljesen azonosak lennének az egyéni választókerületekben megválasztottak jogaival és kötelességeivel. az országos listán megválasztott képviselő visszahívásáról azonban - a hazafias népfront országos tanácsának javaslatára - az országgyűlés döntene.

mindezek alapján úgy gondoljuk, hogy az országos választási lista bevezetésével kapcsolatos rendelkezések teljes mértékben összhangban vannak választási rendszerünk demokratikus alapelveivel. azok az eltérések, amelyek az országos listán és az egyéni választókerületekben induló képviselők jelölésében és visszahívásában fennállnak, a dolog természeténél fogva szükségszerűek, de itt is igyekeztünk a demokratizmus szempontjait messzemenően tiszteletben tartó megoldásokat választani. kétségtelen, hogy az egyéni választókerületekben megválasztott képviselők nagyobb gondot fordíthatnak majd a jogos helyi, területi érdekek képviseletére. nem lesz kisebb jelentőségű azonban az a munka sem, amelyet az országos listán megválasztott képviselők - a dolgozó tömegekkel szoros kapcsolatban - a lakosság egészének szolgálatában fognak végezni.
/folyt. köv./

parlament

bkk. 2. /dr. markója imre 9. folyt./kö

- a választási rendszerben bekövetkező lényeges módosulások - így a kettős, illetőleg többes jelölés általánossá válása, valamint az országos választási lista bevezetése - szükségessé tették a szavazás módjának megváltoztatását is.

a jövőben a választás alkalmával minden választópolgár 3 szavazólapot kap: egyet-egyet a választókerület országgyűlési képviselőjének, a helyi tanácstagnak, valamint az országos választási listán jelölt képviselőknek a megválasztásához, szavazni csakis a hivatalos szavazólapokkal lehet, mégpedig azokra a jelöltekre, akiknek a neve a szavazólapokon fel van tüntetve.

az országgyűlési választókerületben a szavazás úgy történik, hogy a több jelölt közül a szavazó meghagyja annak a nevét, akit képviselővé akar választani; a további egy vagy több jelölt nevét pedig - akire nem kíván szavazni - kihuzza, ugyanígy történik a helyi tanácstag megválasztása is. az országos választási listán felsorolt országgyűlési képviselőkre pedig egyetértően úgy lehet szavazni, hogy a választópolgár a szavazólapot - anélkül, hogy azon bármiféle jelzést vagy változtatást tenne - a borítékba teszi és az urnába helyezi.

ha a szavazó az egyéni választókerületben az összes jelölt nevét kihuzza: ez érvényes ellenszavazatnak számít. érvénytelen viszont a szavazat akkor, ha nem lehet megállapítani, hogy a szavazó kire adta le szavazatát; például több jelölt nevét is meghagyta. az országos választási listát illetően, amennyiben a szavazó csak egyes jelöltek nevét huzta ki, ez a szavazás érvényességét nem érinti, csupán az illető képviselőjelöltre adott szavazatok számát csökkenti.

- a választási törvény előkészítése során több fórumon, a társadalmi vita fórumain is igen sok észrevétel és javaslat hangzott el a községi közös tanácsokhoz tartozó társközségek ügyében.

/folyt. köv./

as

parlament

bkk. 2. /dr. markója imre 10. folyt./kö

e vélemények lényege abban fogalmazható meg, hogy bár az államigazgatási tevékenység színvonalának emelése érdekében indokolt volt az igazgatásban - községi szinten - az összevonás, ez azonban együtt járt azzal a nemkívánatos következménnyel, hogy a községek jelentős része - a közös tanács székhelyén kívül eső megannyi társközség - hatékony képviselő nélkül maradt, az ugynevezett tanácstagi csoportok ezt a funkciót hatáskör - s így tekintély - hiányában nem voltak képesek betölteni.

a falusi lakosságnak több, mint a fele a közös tanácsu községekben él. ez önmagában is mindenképpen indokoltá teszi annak a társadalmi igénynek az elismerését, hogy megőrizve az igazgatási tevékenység koncentrációjából fakadó előnyöket, a társközségek kapjanak nagyobb önállóságot, mozgásteret és jobb képviselőket.

a törvényjavaslat ezt elősegítendő úgy rendelkezik, hogy a községi közös tanácshoz tartozó, s nem a közös tanács székhelyén lévő társközségben a megválasztott tanácstag egyben a község elöljáróságának is tagjává válik. a törvénytervezet e rendelkezésével tehát a társközségekben bevezeti az elöljáróság intézményét, amelyet a tanács-törvény ezzel egyidőben életbelépő, új szabályozása megfelelő jogkörrel, hatáskörrel ruházna fel, ideértve az elöljáróság elnökét is, aki ezután az adott társközség állami vezetője lesz.

a törvényjavaslat vitájában sokan szorgalmazták a népképviselői testületek tevékenységének tartalmasabbá, jobbá tételét. e testületek hatékonyabb működtetése több tényezőtől függ. így különösen attól, hogy a legalkalmasabb személyeket választják-e meg a testületekbe, ezek a testületek megfelelő hatáskörrel, jogkörrel rendelkeznek-e, feladatkörük pontosan tisztázott-e, a testületek és tagjaik egyenként is megfelelően élnek-e jogaikkal, teljesítik-e kötelességeiket, és egyáltalán rendelkeznek-e a jó munkához szükséges minden feltétellel.

/folyt. köv./

as

bkk. 2. /dr. markója imre 11. folyt./kö

tapasztalati tény, hogy a testületek működésének tartalmát a testületek tagjainak száma is befolyásolhatja, a túl magas létszámú testületek nem válhatnak elég vita- és munkaképes fórumokká. miután a jövőben egyik fontos célunk a testületek munkajellegének erősítése, ezért - közvéleményünk helyeslésével is találkozva felülvizsgáltuk a testületek létszámviszonyait.

az országgyűlést illetően - amelynek létszáma a reális igényeknek megfelelő - csupán egy változtatást javasolunk. nevezetesen azt, hogy az országos listán megválasztandó, mintegy 30-35 képviselővel bővüljön a képviselők száma, ennek egyedül az az indoka, hogy az egyéni választókerületek kialakult és jól bevált beosztását az országos listára vonatkozó új szabályozás miatt ne legyünk kénytelenek lényegesen módosítani.

a tanácsok tekintetében viszont azt indítványozzuk, hogy a tanácsai testületek létszáma jelentősebben, mintegy 20-25 százalékkal csökkenjen. a jelenlegi szabályozás szerint - amely magán viseli azt a korábbi fel-fogásunkat, hogy a tanácsokat tömegszervezeteknek is tekintettük - a községekben 100, a városokban és a fővárosi kerületekben 150, a fővárosban pedig 201 a tanácsstagi létszám felső határa. a választásokon általában meg is közelítették a felső határt. a gyakorlati tapasztalatok egyértelműen bizonyították, hogy az ilyen magas létszámú testületek működése és működtetése nehézkes, és nem lehet elég hatékony. ezért teszünk a törvénytervezetben - a társadalmi vitában elhangzottakkal egyetértésben - javaslatot a létszámok csökkentésére, úgy azonban, hogy az új testületi létszámok kialakításánál messzemenően figyelembe lehessen venni a helyi viszonyokat, a települések jellegét és a lakosság lélekszámát.
/folyt. köv./

bkk. 2. /dr. markója imre 12. folyt./kö

a törvényjavaslat lényeges új vonása a visszahívás szabályozása is. köztudomású, hogy a választással elvileg együtt jár a megválasztott képviselő, illetőleg a tanácsstag visszahívásának lehetősége is. ez az elv azonban a gyakorlatban nálunk - többek között a visszahívási eljárás bonyolultsága miatt - eddig csak ritkán érvényesült. a törvényjavaslat ezért - fenntartva azt a hatályos rendelkezést, amely szerint a megbízatását nem teljesítő, vagy arra méltatlanná vált országgyűlési képviselő és tanácsstag visszahívható - kimondja, hogy a visszahívást az érintett választópolgárok legalább tíz százaléka is javasolhatja, és a visszahívásról a választópolgárok a választásra vonatkozó szabályok szerint titkos szavazással döntenek. a visszahívási javaslatot pedig minden esetben megfelelően indokolni kell. a visszahívásra vonatkozó másik lényeges változtatás az országos listán megválasztott - az előzőekben már említett - képviselők esetében van.

- minden választási rendszer alapkérdése, hogy kit illet meg a választójog, közelebbről, hogy ki választhat, kinek van ugynevezett aktív választójoga. ettől függ egyébként a választhatóság, a passzív választójog is. az általános és egyenlő választójogért való küzdelem több mint egy évszázad óta meghatározta számos politikai mozgalom tevékenységét, de csak a szocialista társadalmi rendben valósulhatott meg ez az alapjog a maga teljességében. ez nálunk konkrétan a gyakorlatban azt jelentette, hogy például az 1980-ban megtartott legutóbbi általános választáson az ország 10 millió 700 ezer lakosából 7 millió 800 ezer, azaz a lakosságuk több mint a háromnegyed része volt választójogosult.

a választójog általánossága tehát a magyar népköztársaságban azt jelenti, hogy minden nagykorú magyar állampolgárnak a törvénytől fogva választójoga van, mégpedig nemre, fajra, iskolai végzettségre, illetőleg vagyoni helyzetre való tekintet nélkül.

/folyt. köv./

bkk. 2. /dr. markója imre 13. folyt./kö

a törvényjavaslat most következetesen érvényre juttatja azt az elvet, hogy a választójogból kizárás - az elmebetegség esetét kivéve - csak a bíróság által kiszabott büntetéshez kapcsolódhat. minthogy a választók névjegyzékéből elmebetegség miatt történt kihagyással kapcsolatban is a bírósághoz lehet fordulni jogvédelemért, ezért a törvényjavaslat szerint a választói jogosultság, illetőleg a választójogból való kizárás kérdésében végső soron minden esetben a bíróság döntése az irányadó.

befejezésül arra is szeretném felhívni a figyelmet, hogy a választási rendszer reformjának fontos célja volt az egyszerűsítés is. ezt részben azzal igyekeztünk megvalósítani, hogy a jövőben csak egy jogszabály tartalmazza a választásokkal kapcsolatos összes elvi-érdemi, valamint fontos eljárási rendelkezést, másrészt viszont - ott, ahol erre a törvényességi garanciák sérelme nélkül mód és lehetőség nyílt - egyszerűsítettük a választások előkészítését és lebonyolítását is. ezek az egyszerűsítések a választási szervezetet éppúgy érintik, mint a választási eljárást.

- meggyőződésünk, s ebben a társadalmi viták résztvevőinek véleménye is megerősített bennünket, hogy a képviselők és a tanácsstagok választásáról beterjesztett törvényjavaslat - ha mindent megteszünk következetes valóráváltásért - hasznosan fogja szolgálni a szocialista demokrácia további kibontakoztatásának ügyét, s ezzel azt is, hogy a szocialista társadalom építésének feladatait minél sikeresebben megoldhassuk. a minisztertanács megbi- zásából ezért kérem önöket a javaslat megvitatására és elfogadására - mondotta végezetül markója imre.
/mti/

- . -

- 24 -

bel

- 53 -

1983.12.21.

sb0031 termékszerkezet-váltás a tatabányai cementgyárban /1. rész/
sb0032 termékszerkezet-váltás a tatabányai cementgyárban /2. rész/
sb0033 a rendőrség felhívása
sb0034 terven felül: felújított vasuti tehergépkocsik
sb0035 halálos balesetek
sb0036 később lesz a koncert
sb0037 napirenden a költségvetés - megyei tanácsülések
sb0038 a borsod megyei tanács vb ülése
sb0039 molnár antal bucsuztatása
sb0040 az ipari minisztérium és a műszaki egyetem együttműködése /folyt. köv./ er
21.00 211283 1675

--

sb0076 4 180 mtib2020

belpolitikai hireink tartalomjegyzéke /2. rész/

sb0041 kiosztották az idei építészeti nivódijakat
sb0042 ötven milliárd kilowattóra villamosenergia visontáról
sb0043 ülést tartott a tot elnöksége /1. rész/
sb0044 ülést tartott a tot elnöksége /2. rész/
sb0045 rzeszów színei
sb0046 magyar gyermekfalv terve
sb0047 az mhsz nógrádi jubileuma
sb0048 a környező országok időjárása
sb0049 az európai nagyvárosok hőmérséklete
sb0050 eltemették hátori ottót
sb0051 kitüntetés /kézér imre/
sb0052 tudományos pályadíjak átadása pécsatt
sb0053 ülést tartott a fővárosi tanács vb
sb0054 ülést tartott a minisztertanács
sb0055 a jogalkotás mérlege /1. rész/
sb0056 a jogalkotás mérlege /2. rész/
sb0057 az országos középtávu terv végrehajtásának tap. /1. rész/
sb0058 az országos középtávu terv végrehajtásának tap. /2. rész/
sb0059 a testnevelés és a tömegsport helyzete /1. rész/
sb0060 a testnevelés és a tömegsport helyzete /2. rész/
sb0061 kétezredik lakás
sb0062 különleges acél a lenin kohászati művekből
sb0063 a testnevelés és a tömegsport helyzete /3. rész/
sb0064 tanácskozott a tit országos elnöksége
sb0065 alkotó ifjúság pályamunkák
sb0066 akadémiai elismerések tudományos kutatóknak
sb0067 a lengyel kulturális miniszter látogatása
sb0068 új uttörőházat és zeneiskolát avattak szolnokon
sb0069 új telefonközpont miskolcon

bel

- 54 -

1983.12.21.

sb0070 pécsi józsef-nivódi
sb0071 időjárásjelentés
sb0072 a tömegközlekedés ünnepi menetrendje /1. rész/
sb0073 a tömegközlekedés ünnepi menetrendje /2. rész/
sb0074 békedemonstráció debrecenben
sb0075 tartalomjegyzék /1. rész/
sb0076 tartalomjegyzék /2. rész/

készült az mti belföldi főszerkesztőségében

főszerkesztő: kovács györgy
szerkesztette: oltványi ottó, sebestyén tibor,
halasi györgy, izsák erika

/mti/ kö

- v é g e -

21.07 211283 1824

--

M.T.I.

Szerkeszti a Belföldi Főszerkesztőség
Szerkesztésért és kiadásért az MTI vezérigazgatója felel
Kiadja az MTI / Budapest I., Fém u. 5-7. 1426 Budapest / Pf.3. Tel.: 359-590 Telex: 22-4371

60.008/x

Belföldi hírek

budapest, 1983. december 22.

bel

c s ü t ö r t ö k

sb0001 4 150 mtib1001

jó ütemben halad a dizelesítés /1. rész/

1983. december 22. - a terveknek megfelelően halad a zil tehergépkocsik dizelesítése: eddig csaknem 3.500 eredetileg benzinmotoros zil kocsi szerelték be dizelmotort - tűnik ki a közlekedési minisztérium elemzéséből.

1982 elején - az energiamegtakarítások fokozására született határozat nyomán - kezdődött meg a köztudottan „benzinfaló”, zil teherautók átalakítása. a volán vállalatoknál már több mint 2.100 zil gépkocsi fut dizelmotorral, a más cégeknél alkalmazott dizelesített zil-ek száma meghaladja az 1.300-at. közülük jónéhány több mint 50 ezer kilométert futott, így a megszerzett műszaki, üzemeltetési és karbantartási tapasztalatok már alkalmasak a program értékelésére. a nagy üzemeltetők - elsősorban a volán - tapasztalatai alapján egyértelműen megállapítható: a dizelmotorral ellátott gépkocsik műszaki állapota és megbízhatósága nem romlott, a korábbi műszaki színvonal változatlan maradt.

az átalakítás alapvető ösztönzője az energiamegtakarítás volt. ebből a szempontból számottevő eredményeket könyvelhetnek el a vállalatok: az átalakítás után gépkocsinként és kilométerenként átlagosan 5 forinttal költenek kevesebbet üzemanyagra. alig több mint feleannyi üzemanyagot használnak kilométerenként az átalakított gépkocsik, s ráadásul a benzinnél jóval olcsóbb gázolajából.